

FOOKUSES:

Saku valla laste-
aedade võlu ja valu

Lk 2-4

Maadlus koolitunnis? Kurtnas jah!

Kurtna kooli üheksandikel on maadlus üks tunniplaani osa - üks nädala kehalise kasvatuse tundidest on alati maadlustund, juhendajaks Eesti üks paremaid maadlustreenereid Martin Plaser.

Lk 11-12

TÄHTSAD TELEFONID

POLITSEI	110
HÄDAABI	112
Saku valla abitelefoni	1345
Perearsti nõuande telefon	1220
Saue konstaablajaoskonna	
SAKU KONSTAABLIPUNKT	
Konstaablid	612 4552
Vastuvõtuaeg K 15-17	
Volitatud loomaarst	504 1060

Saku Sõnumid jälle
28. veebruaril 2014

■ Esimene Saku Sõnumite number nägi trükivalgust esmaspäeval, **21. veebruaril 1994. aastal.** Kui meie valla ajaleht ilmuks iga päev, saaksime täna aastaseks – teie käes on **365.** Saku Sõnumite lehenumber.

20
AASTAT
SAKU SÕNUMEID

Lapsevanematel tuleb sügisest alates lapse lasteaia käimise eest maksta rohkem kui praegu, kuid ikka jääb Saku valla lasteaia kohatasu väiksemas kui ümbritsevates Harjumaa valdades. Saku vallas on viimastel aastatel avatud 7 uut rühma ja loodud osajalised sõimekohad, kuid ikka ootab lasteaia ja -sõime ukse taga 104 last. Saku vallas on olnud võimalik last lasteaeda viia aastaringi, kuid ikka ei ole see olnud hea lahendus. Milline on olukord ning miks mingid otsused tehtud on, seda selgitab vallavalitsuse hariduse peaspetsialist HELI VEERSALU.

Lasteaiad on suvel kaks nädalat suletud

Vallavalitsus otsustas 14. jaanuari istungil, et sel aastal on valla lasteaia Päikesekild, Tera-ke ja Kurtna Kooli lasteaiarühmad 14.-27. juulini suletud. Samuti otsustati, et ülevallalisi valverühmi ei avata.

Sellel aastal on lasteaedade suvine töö teisi korraldatud. Senise praktikaga, kus suvel oli avatud ainult üks valla lasteaed ja töötas kaks valverühma, me enam ei jätka. Mis tingis muutumise?

Viimase nelja aasta analüüsist selgus, et suviste valverühmade avamine ja käigus-hoidmine, kui kohal käis alla poole registreeritustest, oli ebaotstarbekas. Kohalkäimise protsent oli eriti madal just juulikuu teises pooles. Vanemate hulgas tekkis pingeid valverühma toimimine teises lasteaia. Kõige olulisemaks põhjuseks ülevallalise valverühma ärajätmisel kujunes otsustajate jaoks aga lapse heaolu.

Saku valla lasteaiaid on niigi avatud 12 tundi. Näiteks Põhjamaad (Soome, Rootsi, Norra) laste päev ei ületa lasteaia 10 tundi. Meie naabrid lähtuvad põhimõttest, et vanemate tööaeg on kuni 8 tundi ning laste arengule ei ole kasulik sellest ajast kauem lasteasutuses viibida.

Meil on täna vallas lapsi, kes käivad lasteaia 12 kuud, aga laps vajab samuti puhkust ja eemalolekut igapäevastest keskkonnast. Kasvatusteadlane Siiri-Liisi Läänesaar on nentunud, et varasest oskuste arendamisest olulisem on lapse emotsionaalne tervis.

Seepärast on suvine valverühma teenus mõeldud ennekõike neile peredele, kel puudub võimalus töölepingu seadusest tulenevat õigust põhipuhkust sobival ajal kasutada vms ja kelle jaoks see on mõõdapääsmatu.

Sellel aastal on vajadusel avatud suvine rühm oma lasteaia ning suvist tööd korraldab iga lasteaed ise. 14.-27. juulini on aga kõik valla lasteaiaid suletud.

Lasteaedade kohatasu tõusust

Jaanuarikuu volikogus kehtestatud määruse alusel on 1. septembrist 2014. aastal lasteaia kohatasu **30 eurot**, mis on viie euro võrra suurem hetkel kehtivast ja on 8,5% alampalga määrast (koolieelse lasteasutuse seaduse

järgi võib see olla kuni 20% alampalgast). Pere teisele ja igale järgmisele lapsele diferentseeritakse kohatasu sarnaselt varem kehtinud määrusele.

Et täita seadusest tulenevat kohustust ja olla lasteaia teenuse osutamise osas jätkusuutlik, peab vallavalitsus vajalikuks suurendada valla tulusid lasteaia teenuse osutamise osas. Kohatasu tõstmise üks põhjus on 2013. aastal tõusnud vee- ja kanalisatsiooniteenuse ning elektrienergia hind. Teine põhjus on palgatõus kogu haridusvaldkonnas - palgad tõusevad ka koolieelsete lasteasutuste töötajatel.

Lasteaedade kuutasud Saku lähivaldades ja Tallinnas:

Tallinn: 2013. aastal **33,92**; ujulaga lasteaedades **38,40**.

Kiili vald: 2014. aastal **49,70**; 2015. aastast **54,60**. Lisaks maksavad vanemad 2,56 õppevahendite tasu.

Saue vald: **35,50**.

Kui aastavahetuse seisuga ei ole pereliikmed valda registreeritud, on tasu tänavu septembrist 71 eurot ehk lubatud ülempiir 20% miinimumpalgast. Sama palju maksab ka valverühm suveperioodil.

Viimsi vald: 2013. aastal **58,00**.

Harku vald: 2014. aastal **53,25**.

Saue linn: 2014. aastal **64,00**.

Keila linn: 2014. aastal **42,60**.

Lasteaiajärjekord

Hetkeseisuga pakub vald lasteaia teenust 679-le 2-7aastasele lapsele. Seda on umbes 200 last rohkem kui viis aastat tagasi. Kuid hoolimata sellest, et oleme viimaste aastate jooksul juurde loonud 7 uut rühma, kasutusele võtnud täiendavad osajalised sõimekohad, viinud laste arvu rühmades maksimumini, pole me suutnud likvideerida lasteaedade järjekorda.

Valla elanike arv kasvab iga aastaga. Statistikaameti andmeil oli Saku vallas kõige suurem naiste eagrupp rahvastikupüramiidis 35-39aastased naised (pea 5% rahvastikust), mis ületab tunduvalt Eesti keskmist (veidi üle 3%). Nii on ka lasteaiaelaste laste arv Eesti keskmisest tunduvalt suurem. Peale positiivse iibe mõjutab meid kui Tallinna külje all olevat valda ka positiivne siseriiklik ränne.

Saku valla lasteaedade võlu ja valu

Kas teadsid, et...

- **Kurtina kooli lasteaia on esindatud 3 põlvkonda: vanaema ja ema (õpetajana) ning lapselaps;**
- **kõige rohkem on Saku valla lasteaedades poisse, kelle nimi on Marten, Sander või Rasmus, ning tüdrukuid, kelle nimi on Laura, Triinu või Mia;**
- **Terakese lasteaia oli 1999/2000. aastal 5 rühma, kuid 2013/2014. aastal juba 10 rühma;**
- **Terakese lasteaed kuulub tervist edendavate lasteaedade võrgustikku;**
- **1998. aastal oli lasteaia Päikesekild avatud ööpäevane rühm;**
- **alates 1967. aastast on meie lasteaiaid avatud tööpäeviti 12 tundi;**
- **Saku valla lasteaedades käib 336 poissi ja 307 tüdrukut.**

Nii jäi 2013. aastal lasteaia- ja sõimekohata 107 last. Lisaks neile soovib 2014. aastal kohta saada 137 1,5-5aastast last. Kahjuks jagub kohti sel aastal ainult 140-le, mis tähendab, et 104 last peavad jääma uusi võimalusi ootama.

Ehk on abiks sel juhul volikogu kehtestatud eralastehoiutoetus. Sel aastal on see 217,10 eurot, mis ei kompenseeri küll kasutatavat hoiuteenust täies mahus, kuid on suurele osale teenuse vajajatest oluline abi. 217,10 eurot on ka meie valla lasteaia lasteaia koha keskmine koha maksumus ehk omahind.

Leevendust olukorrale näeme 2015. aastal, mil valla arengukava kohaselt on Saku alevikus loodud neli uut rühma.

Loodan väga, et see teostub.

Tahvelarvutid – mängu- ja õpikaaslased Terakese lasteaias

Lasteaed Terake sai endale haridus- ja teadusministeeriumi kaasrahastamisel 10 tahvelarvutit, mis aitavad lapsi märkamatuult õppima meelitada.

Tahvelarvutite kasutamine töö rühma palju elevust, ootusärevust ja põnevust. Laste näod löid särama, kui teatasime, et hakkame nendega õppima. Teadagi, lapsed on ju tehnikas väga pädevad ning teavad rohkem kui meie. Mõned lapsed lausa küsisid, kas päeva lõpus võivad nad tahvlid koju viia. Kui vastus oli eitav, ei saanud nad aru, miks ei või, kuna teised õppematerjalid (töölehed ja töövihkud) saavad nad kevadel koju viia.

iPad tahvelarvutite kasutamine lasteaeda- de õppetegevustes on modernne lähenemisi- viis. Selline kaasaegne meetod on lastele väga huvipakkuv ning aitab efektiivsemalt kinnistada lastel uusi teadmisi. Grupitöid on lihtsam läbi viia 5-7aastaste lastega, kuna nad on moodsa tehnika kasutamises pädeva- mad. Nooremate lastega on lihtsam ja tõhu- sam teha individuaalseid tegevusi.

iPad'e kasutades saab õpetada erinevate valdkondade teadmisi. Näiteks eesti keelt saab arendada erinevate tähemängude ja kir- jaharjutuste abil. Lapsed joonistavad tahvel- arvutites, arendades nii oma peenmotoorikat, ning hiljem jutustavad oma kunstitöödest ja -fotodest, mis arenda nende eneseväljendus- oskust.

Matemaatikat saab aga kinnistada numbri- ja arvumänge mängides. Samuti saab Mic- rosoft Office'is teha arvutustehteid, kinnista- da kujundeid ning lahendada muid matemaat- ilisi ülesandeid. Ära saab kasutada ka iPad'ides olevaid fotokaameraid, andes las- tele erinevaid teemasid ja ideid, mida pil- distada. Piltide võrdlemine aitab märgata las- te individuaalsust.

iPad'i kasutamine toetab võõrkeelt kõne- levate laste eesti keele arengut, kuna see on huvitav vaheldus muudele õppemeetoditele. See on vahend, mis muidu passiivsema ja teist keelt kõneleva lapse tähelepanu köidab ning temast õppimise vastu huvi äratav.

Õppimine tahvelarvutis toimub märkama- tult, kuna laps teadvustab endale, et tahvel- arvutis saab mängida, kuid õppimine toimub- ki läbi mängu. Tahvelarvutites on erinevaid just õppetegevuste läbiviimiseks mõeldud programme, mis on tehtud väga põnevaks ja huvi äratavaks. Näiteks saab eesti keelt kin- nistavaid harjutusi teha tähti joonistades ning kui täht on valmis, ütleb tahvelarvutist hääl, mis tähe laps kirjutas. Nii õpib laps justkui iseenesest, sest sellised uued tehnika leiutised pakuvad lastele väga huvi ning nad võtavad need särasilmselt vastu.

Lasteaial on kümme iPad'i, seega saab tööd teha maksimaalselt kümne lapsega

Kui täht on valmis, ütleb tahvelarvutist hääl, mis tähe laps kirjutas. Foto: lasteaed Terake

korraga, kuna mitme lapse peale ühe arvuti andmine tekitab riidu. Tööd lihtsustaks, kui rühmaruumides oleks WIFI levi. Selle ole- masolul saaks õpetada lastele ka Interneti kasutamisoskust, mis on üks osa meediakas- vatusesest.

iPad'ide kasutamine lasteaia igapäevatöös on piiramatut. Selle vahendi abil õpime nii meie lastelt kui ka lapsed meilt. Laste tead- likkus ja soovid abistavad meid töös - laste igapäevased iPad'i kasutamiskogemused annavad uusi teadmisi, mida nad omandavad ise ja edastavad ka õpetajatele.

Meie kui õpetajad oleme väga õnnelikud, et saame kasutada uutset tehnikat oma töös. Loodame, et ajaga täienevad meie iPad'i varud ning leiame neile moodsatele õppe- vahenditele veelgi laiemat kasutust.

ITI-LEE NEUHAUS, LIIS TEREP
Saku Lasteaia Terake õpetajad

Tallinnast Sakku lasteaeda

Kui viieaastane Marta sel sügisel Sakku Te- rake lasteaeda jõudis, oli tal selja taga juba kahe lasteaia kogemus. Ta oli käinud Tallin- nas lastesõimes Hellig ning Männiku laste- aias. Sakus meeldib Martale see, et on palju ruumi ja on suured klotsid, millest saab män- gumaja ehitada.

Ka Marta ema Tiina Kralla esimene emot- sioon Terakese lasteaiast oli seotud just ol- mega - kaks rühmaruumi ja suur saal, kuhu peo ajal kõik rühma vanemad sisse mahuvad. „Terake on Männikuga võrreldes uuem ja värskem. Olen märganud, et maalasteaiad ongi sellised toredad ja kodused, nad on ühe- kordsed ja rühmadesse on eraldi sissepää- sud,“ nendib Tiina, kes on oma töö tõttu külastanud mitmeid renoveeritud lasteaedu.

Marta isa Margus Kralla, kes on samuti lasteaedade ehituse poole pealt kokku puutunud, lisab, et nende perel on lasteaeda- dega vedanud, sest ka Männikul olid täiesti normaalsed tingimused, eriti veel, kui võrrel- da neid mõne teise Tallinna lasteaiaiga.

Mõlemad vanemad leiavad, et ka õueala on Sakus parem. Kuigi nii Männiku kui Te- rake lasteaed asuvad suure tee ääres, on Männiku mändide all pime ning lisaks on pinnas seal väga liivane-mullane, mis kipub lapsega lasteaiast koju kaasa tulema.

Kui vaadata lasteaedade sisu, siis on see Marta vanemate sõnusi üsna sarnane. Veidi- ke rohkem varieerimisvõimalusi annavad ses osas Terakeses olevad spetsiaalsed ruumid. Terakeses on lisaks suurele saalile ka väike ruum, kus lapsed saavad pille harjutada. Kord nädalas käiakse kunstiõpetajaga kuns- tiklassis. Ühe erilise võimalusena toovad vanemad välja ka suusatunni. Terakeses käib kord nädalas treener, kes jagab neile, kel suu- sad olemas, algteadmisi lumel libisemisest.

Kõige rohkem erineb Saku lasteaed eel- misest huviringide arvu poolest.

Saku lasteaias meeldib Tallinnast tulnud Marta Krallile see, et siin on palju ruumi ja on suured klotsid, millest saab mängumaja ehitada.

Foto: SS

„Sakus on huvitegevusi, mida valida, väga palju,“ ütleb Tiina, kelle tütar käib meisterdamisingis, Tennokese tantsutunnis ja Aili Breti laulurühmas. Kui tahaks, saaks käia ka näiteks inglise keeles või teises lasteaia ujumas.

Emapilgul erinesid ka lasteaia arved. Sakust saadud esimene arve oli tunduvalt suurem Tallinna omast, kuigi Sakus on kohatasu 25 ja Tallinnas 38 eurot. Erinevus tuleb aga sellest, et Sakus peab vanem maksma kogu kuu söögiraha ette ning hiljem tehakse puudutud päevade osas tagasiarvestus. Tiinale meenub veel, et Tallinnas pidid vanemad lasteaeda ka lastele joonistamiseks paberit viima.

Kui võrrelda kaht lasteaeda, siis on vanemate sõnul erinevalt korraldatud ka suvine lastehoid. „Männiku lasteaed pandi kinni pärast jaanipäeva ja avati alles sügisel. Suvel said soovijad panna lapsed Laulasmaale laagrisse. Meie arvates oli aga Marta veel liiga väike selleks, et terve nädala kodust ära olla. Võtsime vanaemad-vanaisad appi, sättisime ka oma puhkusi ja laps sai hoitud,“ räägib Margus. „Sakus on lasteaed suletud aga vaid kaks nädalat.“

Tiina sõnul võib lasteaedu omavahel küll võrrelda, kuid lapsele on kõige olulisem, millised on õpetajad, kas tal on sõpru ja milline on üldine õhkkond rühmas. „Meil on selles suhtes kõik hästi läinud - Marta harjus Terakeses väga kiiresti ja läheb lasteaeda hea meelega,“ lausub Tiina.

VICTORIA PARMAS

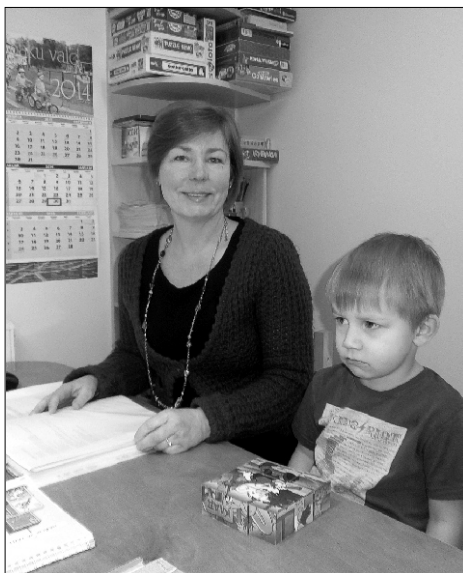
Logopeed aitab märgata

Üha rohkem on neid lapsi, kes vajavad koolieelses eas tugispetsialistide abi. Lasteaed on just see koht, kus on võimalik iga lapse arengut märgata ja vajadusel aidata.

Kuna lapse üldise arengu üks tähtsamaid osi on tema kõne ja keele areng, siis õppeaasta algul, tavaliselt septembris, kontrollib logopeed kõikide 3-7aastaste laste kõne arengu taset. Logopeed teavitab tulemustest rühma õpetajaid. Õpetajad omakorda informeerivad neid lapsevanemaid, kelle laps vajab kõneravi. Lapsevanem annab oma kirjaliku kinnituse, kas ta soovib või ei soovi oma lapsele logopeedilist abi. Seaduse järgi on lasteaia üks logopeed 30 abivajava lapse kohta. Kahjuks on kõneravi vajavaid lapsi palju rohkem. Nõnda ongi nii, et 30 last võetakse õppima, ülejäänud on aga seni ootejärjekorras. Iga lapse tund toimub kindlal päeval ja kindlal ajavahemikul, millest teavitatakse lapsevanemat.

Mure R-i ja kogeluse pärast

Väikelaste vanemate sagedasemad mured, mille puhul nad tavaliselt abi saamiseks logopeedi poole pöörduvad, on R hääliku

Logopeed kontrollib kõigi 3-7aastaste laste kõne arengu taset. Foto: lasteaed Terake

hääldamine ja kogelus. Alla kolmeaastaste laste keel ja kõne on veel arenemas ning seetõttu ei räägi kõik nii vanad lapsed veel veatult ning üksikud häälikute hääldamise puudujärgid kuuluvad tavakohase arengu juurde. R hääliku hääldus on motoorselt üks keerukamaid ning selle hääliku puudumist nii väikesel lapsel ei loeta vaeghäälduseks. R hääliku õige hääldus peaks välja kujunema 4.-5. eluaastaks.

Lapse kõnes esinevad silbi- või sõnakorrad on kogeluselaadsed ilmingud ja avalduvad enamasti 2.-5. eluaasta vahel. Sel ajal areneb lapse kõne tormiliselt, ta omandab uusi motoorseid, lingvistilisi, kognitiivseid ja sotsiaalseid oskusi. Vahel on lapse mõtted nii kiired, et ta lihtsalt ei suuda neid ilma takistusega välja öelda. Füsioloogiline kogelus möödub enamasti ilma kõneravita, logopeedi sekkumine pole vajalik.

Harjuta, harjuta, harjuta

Lasteaialastel esineb rohkelt R-i ja S-i, harvem L, K, V, J-i ja Ö hääldusvigu. Viienda eluaasta lõpuks peaks lastel kõikide häälikute ja häälikuühendite õige hääldus olema omandatud. Hääldusvead võivad olla tingitud lapse anatoomilisest eripärast. Näiteks ninakõlast, liiga lühikesest keelekidast, hambumusprobleemidest, adenoididest.

Kindla hääliku omandamine eeldab pikaajalist ja sihipärast harjutamist. 5-6-aastased lapsed tajuvad väga selgesti, et nende hääldus erineb kaaslaste omast ning nad soovivad ise normikohast hääldust selgeks saada. Logopeedi juhendamisel tehakse erinevaid harjutusi, mis parandavad suu liikuvust ning kinnistavad õige häälduse. Ühtlasi arendatakse laste kõnet, peenmotoorikat, mängitakse õpetlikke mänge, lahendatakse huvitavaid mõtlemisülesandeid, tehakse vihikusse vahvaid mustreid, värvitakse kujundeid jne.

Ainult logopeedi tundides harjutamisest ei piisa soovitud tulemuse saavutamiseks.

Ka kodus tuleb tunnis õpitut treenida. Lapsed on erinevad. Mõnda last on vaja vaid veidike aidata ja juba ongi hääldusprobleem kadunud. Teine laps vajab sihipärast treeningut aastaid ja ka siis ei pruugi tulemus rahuldavaks osutuda. Kõik sõltub konkreetsest lapsest, talle looduse poolt antud eeldustest ja võimetest.

Kooliküpsus ja mitmekeelsus

Logopeedil tuleb lasteaia tegeleda ka lapse kooliküpsuse hindamisega. Logopeed selgitab välja lapse sõnavara ja väljendusoskuse taseme, hääldusprobleemid, õige grammatilise struktuuri olemasolu, häälikuanalüüsi oskused, lugemise ja kirjutamise eeldused ja oskused ning lapse kognitiivsed (tunnetuslikud - toim) võimed. Arvamus lisatakse lapse arengumappi või koolivalmiduskaardile. Lapsevanemat nõustatakse koolipikenduse küsimuses. Ei ole ka harvad juhud, kui laps ei ole sobiv õppima kodukohajärgses koolis, vaid vajab õpetust erikoolis.

On tavaline, et mitmekeelses keskkonnas viibivate laste kõne areneb aeglasemalt. Samas on kaks või enam keelt omandanud lapsed tihti andekamad ja terasemad. Pole põhjust paanikaks, kui laps ajab kolmel esimesel eluaastal keeli segamini. Tavaliselt hakkab ta keeli eristama alles kahe ja poole aastaseks. Muretsema peab siis, kui 3-4-aastane kakskeelsest perest pärit laps ei suuda kummaski keeles end arusaadavalt väljendada. Siis on logopeedile lisaks tarvis ka psühholoogi tuge.

Ka eestikeelses peres tasub lapse kõne arengut jälgida. Keelelise arengu mahajäämusel võib olla mitmeid põhjuseid. Mõnikord võivad kõne arengut pidurdada haigused. Näiteks kõrvapõletik, mis raskendab kuulmist. Kõnet võib pärssida ka eakaaslaste puudumine või see, kui vanemad lapsega vähe tegelevad.

Lasteaedades käib varasemast rohkem arenguprobleemidega lapsi. Neist paljud on sünnitraumaga või enneaegselt sündinud. Samuti on suurenenud autismispektri häiretega laste arv. Lisaks igapäevasele kõneravile vajavad need lapsed ka eripedagoogilist abi. Raskemate kõnediagnoosidega lastega ei ole üldteenindaval logopeedil oma ettekirjutatud koormuse tõttu (30 last) võimalik läbi viia vajalikku hulka logopeedilisi tunde. Seetõttu suunatakse tõsisemate kõnehäiretega lapsed elukohajärgse nõustamiskomisjoni otsusega tasandusrühma.

Kõikide kõne arengusse puutuvate murede puhul tuleks aga nõuande saamiseks pöörduda esmalt logopeedi poole. Ka siis, kui selgub, et muretsemiseks pole põhjust, on hea kuulda logopeedilt, et tegemist on eakohase normiga. Kõneprobleemide varane märkamine ja nendega tegelemine on väga olulised. Kui probleemidele ei pöörata õigeaegselt tähelepanu, siis kooli minnes need vaid võimenduvad.

TIINA TALMAR, lasteaia Terake logopeed

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

KRISTI JÕELEHT

28. jaanuari istungi päevakorras oli 18 punkti.

Kinnitati Saku Gümnaasiumi õpilaste vastuvõtu tingimused ja kord.

1 puudega isikule otsustati maksta seoses erakorralise kuluga kriisitoetust 109 eurot prillide ostuks.

Kinnitati Saku Päevakeskuse hoolekogu järgmises koosseisus: Aino Kiiver, Aita Kruus, Raivo Kikkas, Marianne Õun, Eda Esperk.

1 isikuga sõlmiti munitsipaal-korteri tähtajaline üürileping.

Saku Vallavalitsuse 28.11.2012 korralduse nr 1009 „Saku Valla Spordikeskuse teenuste hindade ja treeningrühmades osalemise tasu kehtestamine“ punkt 1.4. tunnistati kehtetuks ning muudeti punkti 8 sõnastust.

Kehtestati detailplaneering Jälgimäe külas Mikhli ja Paunamäe kinnistutel.

2 korraldusega määrati projekteerimistingimused.

Jäeti algatamata keskkonnamõju hindamine villimis- ja laohoone laiendamiseks aadressil Saku alevik, Tallinna mnt 2.

Väljastati ehitusload üksik-elamu püstitamiseks Jälgimäe külas Vidriku tee 19 kinnistul, villimis- ja laohoone laiendamiseks Saku alevikus Tallinna mnt 2 kinnistul, maakaabelliini ja alajaama rajamiseks aadressil Tagadi küla, Tagadi laut, Valtsnapi ja 15 Tallinn-Rapla-Türi tee; aiamaa laiendamiseks Tammejärve külas Viljandi mnt 100 kinnistul, aiamaa juurde- ja ümberehitamiseks üksikela-muks Üksnurme külas Talve tee 33 kinnistul.

Väljastati kasutusload Kiisa avariireserv-elektrijaama D kategooria gaasitorustikule aadressil Kirdalu küla, Tõdva küla, Sookaera-Metsanurga küla; üksikelamule Saku alevikus Tamme tee 10 kinnistul.

Jäätmeveoga liitumisest vastastati 43 jäätmevaldajat.

Keelduti arvamuse andmisest KilluMees OÜ, Palgimets OÜ, ISS Eesti AS-i jäätmeloo

taotlustele.

Tunnistati kehtetuks Saku Vallavalitsuse 28.02.2012 korralduse nr 205 „Korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabas-tamine“ punkt 8.2.

Anti nõusolek Kiisa alevikus asuvate Tamme tn 5 ja Tamme tn 7 katastriüksuste piiride muutmiseks.

Peremehetute ehitistena võeti arvele Lokuti külas asuvad kerg-plokkidest kahe boksiga garaaž, puitmaterjalist kuur, maa-alune betoonplokkidest tuletõrje vee-mahuti.

2 isikuga sõlmiti maksegraa-fik Saku valla ees olevate elu-asekulude võlgnevuse tasu-miseks, 1 isikuga Saku Valla Spordikeskuse spordiväljaku kasutamise eest Saku valla ees oleva võlgnevuse tasumiseks.

Saku valla 2014. aasta eelarve reservfondist eraldati 1400 eurot Saku Valla Spordikeskuse eelarvesse ATV remondiks.

Saku valla esindajaks MTÜ-s Harjumaa Ühistranspordikeskus ja MTÜ-s Nelja Valla Kogu nimetati vallavanem Janec Lep-pik.

4. veebruari istungi päevakorras oli 7 punkti.

22 isikule otsustati anda Saku valla tänukiri.

5 korraldusega määrati ehitise arhitektuursed ja ehituslikud lisatingimused.

Väljastati kasutusload üksik-elamutele Juuliku külas Kuu põik 6 kinnistul ja Kasemetsa külas Hiimäe tee 1 kinnistul.

Kirdalu külas asuva Kaasiku katastriüksuse koha-aadressiks määrati Vana-Kaasiku.

Rahula külas ja Üksnurme külas asuvale teele määrati nimemiks Mikhli tee.

Jäätmeveoga liitumisest vastastati 29 jäätmevaldajat.

2 isikuga sõlmiti maksegraa-fik Saku valla ees olevate elu-asekulude võlgnevuse tasu-miseks.

11. veebruari istungi päevakorras oli 18 punkti.

Tunnistati alates 01.03.2014 kehtetuks Saku Vallavalitsuse 07.01.2014 korralduse nr 1 „Eestkostepere toetuse määramine“ punkt 1.2.

Kinnitati Saku Vallaraamatukogu nõukogu järgmises koos-

Informatsioon detailplaneeringutest

Üksnurme küla Vana-Tuisu kinnistu detailplaneeringu **ESKIISLAHENDUST TUTVUSTAV ARUTELU** toimub 25.02.2014 kell 15.00 Saku Valla Majas (Saku, Teaduse tn 1). Detailplaneeringu koostamise ülesanne on kinnistu kruntideks jaotamine ning ehitusõiguse määramine ridaelamu ja üksikelamu ehitamiseks. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 5 500 m².

Saku alevik Männi tee 21 kinnistu detailplaneeringu **ESKIISLAHENDUST TUTVUSTAV ARUTELU** toimub 25.02.2014 kell 15.00 Saku Valla Majas (Saku, Teaduse tn 1). Detailplaneeringu koostamise ülesanne on kinnistu kruntideks jaotamine ning ehitusõiguse määramine üksik- ja/või kaksikelamute ehitamiseks. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 6800 m².

Kajamaa ja Lokuti külates Maritsa, Konnapõllu, Karja, Paju, Krossi, Nõlva ja Pikametsa kinnistute kinnistute üldplaneeringut muutva detailplaneeringu **ESKIISLAHENDUST TUTVUSTAV ARUTELU** toimub 25.02.2014 kell 16.00 Saku Valla Majas (Saku, Teaduse tn 1). Detailplaneeringu koostamise ülesanne on kinnistute sihtotstarbe osaline muutmine ning ehisõiguse määramine hipodroomi tegevusega seonduvate hoonete ja üksikelamute püstitamiseks. Planeeritava alale on kavandatud teha hipodroom koos sinna juurde kuuluvate hoonete (spordikeskus, restoran, tallid, ratsamanež jms) ja rajatistega (tribüün, koplid jms). Lisaks on alale kavandatud 2 ha suurused nn hobutalu krundid. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 160 ha.

Eskiislahenduste põhijoonise ja seletuskirjaga on võimalik tutvuda 13.-27. veebruarini Saku valla kodulehel <http://sakuvv.kovtp.ee/et/detailplaneeringute-avalikustamine> või Saku Vallavalitsuses tööaegadel.

Saku Vallavolikogu 16.01.2014. a otsusega nr 6 algatati detailplaneering, anti lähteseisukohad ning jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine **Saku vallas Jälgimäe külas Aare kinnistul**. Planeeringu koostamise ülesanne on kinnistu hoonestusala piiritlemine ning ehitusõiguse määramine tankla ja ärihoone ehitamiseks. Detailplaneering sisaldab Saku valla üldplaneeringu muutmise ettepanekut. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 11 500 m². Vt <http://sakuvv.kovtp.ee/et/detailplaneeringud>

Saku Vallavalitsuse 28.01.2014. a korraldusega nr 68 kehtestati detailplaneering **Saku valla Jälgimäe küla Mikhli ja Paunamäe kinnistutel**. Planeeringu ülesanne on kinnistute kruntideks jaotamine ning ehitusõiguse määramine äri- ja tootmishoonete ehitamiseks. Detailplaneeringu lahendus on kooskõlas Saku valla üldplaneeringuga. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 10,8 ha. Vt <http://sakuvv.kovtp.ee/et/detailplaneeringud>

seisus: Kersti Kikkas, Ene Lin-nutaja, Tiina Pihlak, Mart Aru, Ene Paaver.

Saku Valla Majas 08.03.2014 toimuva naistepäeva peoõhtu pileti hinnaks kehtestati 5 eurot.

Saku Valla Spordikeskuse kinkekaardi hinnaks kehtestati 5 eurot ja 10 eurot.

Karin Liivile väljastati kolme kuu müügipiletid 15.04.-14.10.2014 Kiisa alevikus Tõdva-Hageri tee ja Lauulu tänava vahelisel alal Saku Vallavalitsu-

se poolt määratud müügikohal taimede ja aiasaadustega kauplemiseks.

Kinnitati Saku Vallaraamatukogu aegunud teavikute kustutusaktid.

2 korraldusega määrati projekteerimistingimused.

Väljastati ehitusluba aiamaa juurde- ja ümberehitamiseks üksikelamuks ja anti kirjalik nõusolek kasvuhoone lammutamiseks Roobuka külas Tervise tee 10 kinnistul.

Anti kirjalik nõusolek puurkaevu rajamiseks Metsanurme külas Kasepiibu kinnistul.

Väljastati kasutusload varjualusele ja üksikelamule Kana külas Samsi kinnistul, puurkaevule Üksnurme külas Haaviku kinnistul.

Jäätmeveoga liitumisest vabastati 29 jäätmevaldajat.

Tühistati arvates 21.01.2014 Saku Vallavalitsuse 21.01.2014 korralduse nr 50 „Korraldatud jäätmeveoga liitunuks lugemine” punktid 1.3., 1.7., 1.19., 1.24 ja 1.33.

Tunnistati kehtetuks Saku Vallavalitsuse 07.02.2012 korralduse nr 131 „Korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastamine” punktid 1.3. ja 2.14.

Kooskõlastati kavandatava puurkaevu asukoht Roobuka külas Tervise tee 10 kinnistul.

Kajamaa külas ja Tõdva külas asuvale teele määrati nimeks Noole tee.

Kajamaa külas asuvale 3 katastriüksusele määrati uued koha-aadressid.

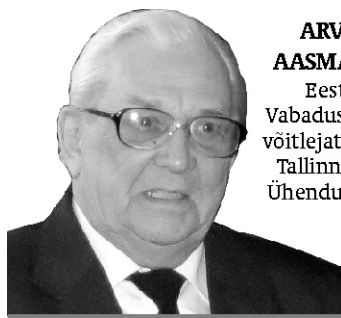
Saku valla 2014. aasta eelarve reservfondist eraldati 1200 eurot Saku Lasteaed Päikesekild eelarvesse keskuskoogi ventilatsiooniseadme remondiks.

Saku Valla Maja 2. korruse suur saal anti 11.04, 22.08 ja 19.12.2014. a kella 9-14 tasuta kasutada SA-le Põhja-Eesti Regionaalhaigla verekeskuse doonoripäeva läbiviimiseks.

See maa on meile olnud hälliks...

Tartu rahuga sündis Eesti riik, mille kodanikud oleme täna. Ehkki taasiseisvumine on läinud suhteliselt valutult, on olnud raske ja on tehtud vigu, aga ka saavutanud oleme palju. Viimase 23 aasta jooksul on meie riik palju suutnud ühise tööga parandada okupatsiooni poolt hävitatut, oleme taas meie ise, rahvas oma kultuuri ja rahvustundega. Tundub aga, et oleme samade probleemide küüsis, mis olid üleval vabariigi algaastail.

Me kurdame täna, et rahvas lahkub maalt linna raske maatöö eest põgenedes, et sündivus on väike ja et paljud lahkuvad välismaale. Sarnane mure oli ka omal ajal noorel vabariigil. Ühes oma kõnes ütles riigivanim Konstantin Päts: „Kui sõidame mööda maad, siis näeme, et me põllud on tühjad, kuigi päike on kõrgel. Kraavid väljadel on ummistunud ja võsastik samasugune, nagu ta oli mitusada aastat tagasi. Kas ei oleks siin vaja külge panna töödarmastavat kätt, kas ei tuleks ümbrus üles heida? Meie rahval on osalt veel mõisast pärit meeleolu: tee oma tükikene ära ja mine kiiresti puhkama. Nõnda edasi ei saa. See maa on meie rahvast toitnud aastatuhandeid.

ARVI AASMA
Eesti
Vabadus-
võitlejate
Tallinna
Ühendus

Aga just see must maaelu on meile andnud seda, mida oleme: meie hariduse, meie iseseisvuse, meie kultuuri. See tähendab, et ta ei ole nii armetu, kui ta nii raskeis oludes on võinud meid tõsta vanade kultuurirahvaste tasemele.“

Peame nõustuma esimese presidendi nägemusega, et eesti rahva saatus oleneb tema siseemisest elujõust, et ei ole mõtet kogu meie töö ja võitlusel tulevikust, kui rahval ei ole elutahet ja meie rahvaarv järjekindlalt kahaneb.

„Tühja hälliga ei suudeta meie maad vaba hoida ja teda kaitsta. Kui rahval ei ole tahtmist elada, kui tal oma vabastatud maal ei ole elujõudu, kui inimesed ei võta eneste peale seda rasket ja edendavat kohustust oma noorsugu üles kasvatada, siis see rahvas ei lähe vastu ilusale tulevikule. Meeleolu on

see, mis mõjutab meie rahva jätkma hällid tühjaks. Vaesed inimesed kasvatavad suuri perekondi, aga jõukad ei soetagi peret, sest see on raske ja vastutusrikas,“ rääkis omal ajal Konstantin Päts.

Nii nagu me ei saa valida oma vanemaid, ei saa ka valida sünnimaad. Peame olema uhked oma esivanematele, et oleme olemas rahvana vabal maal vaatamata suurriikide tahtele meid põrmustada aastate pikkuse orjastamise teel. Vabadussõda ja sellele järgnenud Tartu rahu löid tingimused oma riigi loomiseks ja ülesehitamiseks sõdade ja okupantidest räsitud maal. Meenutagem austusega neid julgeid ja pühendunud mehi, kes kõhklemata asusid võitlema rahva eluõiguste eest juba enne vabariigi sündi, nii selle sünnihetkel kui ka hiljem riigi ülesehituse ja kujunemise ajal.

Kuigi me ei saa valida sünnimaad, on meil kohustus teda hoida ja kaitsta nii, nagu me hoiame oma ema ja isa. Hoidkem oma esivanemate kodu ja austagem nende loodud riiki, et oleksime nende tegude vääriksed!

Tartu rahu 94. ja Eesti Vabariigi 96. aastapäevaks

ARVI AASMA

HEAKi esimese poolaasta tegevused

Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (HEAK) on avalikes huvides tegutsev sihtasutus, oleme toeks ettevõtetele, kodanikuühendustele, kohalikele omavalitsustele ja aktiivsetele kodanikele mõjusate ideede elluviimisel. Pakume mitmeid **tasuta** teenuseid ja koolitustegevusi, nagu näiteks konsultatsioonid äri või vabaühenduse alustamiseks, laiendamise või partnerite leidmise osas või raha taotlemisel. Täpsem info kodulehelt www.heak.ee. Head Edasimineku Alguks Koostöös meiega!

Ettevõtlusvaldkond

Alates 2014. aasta märtsist viiakse läbi 8 eesti- ja 2 venekeelset **alustava ettevõtja baas-**

koolitust. Info ja registreerimine toimub konkursi alusel meie kodulehel.

Alates märtsist kuni novembrini toimub **Harjumaa mentorklubi**, mis on suunatud kuni 3 aastat tegutsenud ettevõtetele (tsükliina toimub 6 temaatilist koolitust).

Kevadel on tulemas kaks seminari ettevõtjatele: kaubamärgi kaitsmine ja patenteerimine ning toitlustusettevõtja ABC.

Toimuvad Harjumaa metallivaldkonna väikeettevõtete kontaktreisid Taani, Rootsi ja Soome vastavate ettevõtete juurde.

Koordineerime Harjumaa turismi (TOUREST 2014, Turismiliit, turismiveeb www.visitharju.com, majutusteenuse

pakkujate kvaliteedikontroll).

Koordineerime noorteprogrammi **ENTRUM** ja Ettevõtlik Kool, lisaks karjäärivõrgustike arendamine, majandusõpetajate võrgustiku loomine, käivitumas on 3 noorteprojekti.

Mittetulundusvaldkond

Korraldame ülisoodsaid või tasuta **koolitusi** mittetulundusühingutele nii eesti kui vene keeles: 19.-20. veebruaril tasuta projektijuhtimise koolitus koostöös RAEKiga (e.k); 20. veebruaril tasuta Kodanikuühiskonna arengukava koostamise seminar Tallinnas (e.k); 5.-6. märtsil MTÜde majandamise: toodete ja teenuste arendamise koolitus Tallinnas (e.k); 19., 26.

märtsil, 2. aprillil Alustava MTÜ ABC koolitus Tallinnas (v.k); märtsis sotsiaalmeedia kasutamise koolitus (e.k); 17., 18., 24., 25. aprillil Vabavara MTÜ turundamiseks koolitus Tallinnas (v.k); 23. aprillil Majanduslikult jätkusuutlik vabaühendus koolitus (v.k); 14., 21., 28. mail Raamatupidamine MTÜs koolitus Tallinnas (v.k).

Arendame veebilehte <http://seltsimajad.heak.ee/>, kus kajastame Harjumaa tegutsevaid seltsi- ja külamajasid ning loodame, et see muutub kasulikuks turunduskanaliks ruumide otsijale kui pakkujale.

DEMIS VOSS

Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse juhataja

VALLAVOLIKOGU ISTUNG

Saku Vallavolikogu istung toimub 20. veebruaril 2014. a algusega kell 17 Saku Valla Majas Teaduse 1, Saku alevik

PÄEVAKORD

1. Päevakorra kinnitamine
2. Vallaelanike küsimustele vastamise pooltund
3. Saku valla 2014. a eelarve 2. lugemine ja vastuvõtmine
4. Vallavara osaline omandamine
5. Vallavara omandamine
6. Mittetulundusliku tegevuse toetusfondi jaotuse kinnitamine
7. Saku Vallavalitsuse struktuuri, teenistuskohade koosseisu ning teenistuja haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamine
8. Maa munitsipaalomandisse taotlemine
9. Delegeerimine Saku Vallavalitsusele
10. Majanduslike huvide deklaratsiooni esitamine, komisjoni moodustamine ja seotud isikute andmete esitamine
11. Revisjonikomisjoni tööplaani kinnitamine
12. Saku Vallavolikogu määruste kehtetuks tunnistamine:
13. Arendus- ja ettevõtluskomisjoni koosseisus tähtajalise muudatuse tegemine

Vallavolikogu materjalidega on võimalik tutvuda alates 17.02 vallakantseleis ja veebilehel <http://sakuvv.kovtp.ee/et/ee/noud>. Info vallasekretäritelt tel 671 2430.

TANEL OTS

Vallavolikogu esimees

Teeme kooli värskeks

EPP ADLER
MTÜ HeadEst

10.-14. veebruarini osales Saku gümnaasium esimese koolina Eestist üle-euroopalise projektiga „Värsked ideed Euroopale“, mis annab noortele hääle ja võimaluse kaasa rääkida maailmale olulistest asjadest.

Projekti keskmes on koolides toimuvad 5päevased projektinädalad, mille käigus 15-18aastased õpilased tegelevad konkreetse temaga ja kujundavad oma seisukohad. 2013/2014 projekti teemad on energeetika ja kliimamuutus.

Projektile lisab Euroopa mõõdet see, et projektinädalad toimuvad kahes koolis samaaegselt. Eesti partneriks on Kreeka Ptolemaida 3. Üldlütseum. Projekti käigus kohtuvad õpilased igapäev *online*-klassis, Skype-konverentsidel ja sotsiaalmeedias. Sakust osaleb projektis 9. ja 11. klasside õpilaste segagrupp, et projektist saadav teadmine leviks ka teiste õpilaste ja edendada klassidevahelist koostööd.

Projektinädala ülesehitus:

1. päev - sissejuhatus, temaga tutvumine - energia vajalikkus, kodukoha olukord;
2. päev - Euroopa energeetika ja kliima olukord;
3. päev - külastus Iru elektrijaama ja kohtumised;
- 4.

Noored mõtlevad, milline võiks meie planeet näha välja aastal 2062.

päev - oma seisukotade kujundamine ja simulatsioonimäng;

5. päev - Valentinipäeva Energia konverents, Euroopa Parlamendi kampaania ja valimised.

Nädala jooksul kohtuvad õpilased valdkonna ekspertide ja poliitikutega kõikidelt tasanditelt ning nädala lõpuks koostavad nad oma ettepanekud temaga tegelemiseks Euroopa-tasandil. Saku õpilaste seisukohad antakse üle Riigikogu majandus- ja keskkonnaministri esindajatele. Kõikide riikide projektinädalate tulemused liidetakse hiljem kokku ühiseks Euroopa tegevuskavaks „New Energy for Europe“ ja esitatakse Euroopa Liidu tipp-poliiti-

kutele Brüsselis. Eestis saab tseremooniale kaks õpilast.

Soovime projektiga luua reaalses koolikeskkonnas näidise, kuidas on võimalik paljusid aineid integreerida, samas arendades õpilaste sotsiaalseid oskuseid ja väärtushinnanguid ning pakkudes nii õpilastele kui õpetajatele indu.

Projekti patroon on klimatooloog ja parlamendisaadik Andres Tarand. Eesti partner on MTÜ HeadEst. Projekt sai alguse 2008. aastal. Täna seaks on 26 riigis toimunud 63 projektinädalat ja projektist on osa saanud juba üle 2200 noore eurooplase.

Rohkem infot: www.headest.ee/young-ideas-for-europe/

Kuhu tuleb Lääne-Harjumaal riigigümnaasium?

Saue vallavalitsus on haaranud riigigümnaasiumi küsimuses ohjad enda kätte ning kutsus kokku ümarlaua, kus tutvustas valla nägemust sellest, miks oleks hea rajada Lääne-Harjumaal riigigümnaasium just Saue valda Laagrisse.

5. veebruari ümarlaual olid kokku tulnud viie omavalituse esindajad (Saue vald, Saue linn, Keila, Kernu, Saku) ja haridusministeeriumi koolivõrgu juht Kalle Küttis, kes tutvustas hetkeolukorda. Küttise sõnul on ministeerium kavandanud Harjumaale kolm või neli riigigümnaasiumit - Viimsisse, Jürisse ja kuskile Lääne-Harjumaal.

Saue vallavanem Andres Laisk esitas kolm põhjust, miks

võiks kool tulla just Laagrisse. „Olulisim neist on hea logistiline asukoht - siia tuleb nii raudtee kui maantee ja meil on hea ühistranspordihenduse,“ ütles ta ja lisas: „Tallinnast väga palju kaugemale on keeruline õpetajaid ja õpilasi liikuma panna. Järgmisel aastal valmiv Topi liiklussõlm tagab ka mugava juurdepääsu ehitatavale gümnaasiumile ja seob Saku valla külade (Juuliku, Jälgimäe, Tännassilma, Rahula) ja Saue ehk endine Kanama) inimesed paremini piirkonnaga. Võrreldes Saue linnaga sobib Laagri kohana paremini nii Saku kui Harku lastele.“ Teise põhjusena nimetas ta Laagri kooli kõrval asuvat 4,5 ha suurust hoonestamata maad, millest saaks gümnaasiumi

mile eraldada vajaliku suurusega tüki. Kolmandaks on Laagris olemas täismõõtmises staadion.

Selle jutu peale teatasid nii Saue linnapea Henn Põlluaas kui Keila esindaja, et ka neil on korralik kool või vajalik maatükk olemas ning riigigümnaasium võiks tulla hoopis neile. Sarnase soovi on ministeeriumile esitanud ka Harku vald. Saue linnavolikogu on teinud juba otsusegi, et toetab riigigümnaasiumi rajamist Saue linnas. „Laagri Tallinna lähedust, mida Saue vald näeb plussina, näeme meie hoopis miinusena. See tähendab, et tegelikult lisandub Tallinnale veel üks gümnaasium, mitte aga Lääne-Harjumaale,“ ütles Põlluaas. „Saue linn oleks Harjumaalt tu-

levatele lastele hoopis lähemal.“

Vaid Kernu vallavanem Enn Karu nentis, et nende valla lastele sobiks logistiliselt kõige paremini käia Laagris gümnaasiumis.

Saku volikogu esimees Tanel Ots kutsus vaatama suuremat pilti. „Harjumaad ei saa jagada vaid Ida- ja Lääne-Harjumaaks. Harjumaasid on kolm või kogu neli. Näiteks Saku on Kesk-Raplamaalt alates väga paljudele inimestele läbisõidu ja ka töö käimise kohaks. Kas Kohila õpilased hakkaksid Laagris koolis käima?“ küsis ta. Otsa toetas ka Saue vallavalitsuse haridusnõunik Vello Jõgisoo, kelle hinnangul võiks Harjumaal tõesti olla 4 riigigümnaasiumit.

VICTORIA PHARMAS

Algab Nabala looduskaitseala avalikustamine

Keskkonnaamet alustab Nabala looduskaitseala moodustamise avalikustamise protsessiga, mille eesmärk on erinevate huvigruppide põhjalik kaasamine.

Avalikustamise käigus töötatakse kaitse-eeskirja eelnõu esmalt läbi valdkondlikes töörühmade. Valdkondlikud töörühmad moodustatakse eri huvirühmade (metsandus, liigikaitse jne) esindajatest. Töörühmade räägitakse läbi eeskirjaga kehtestatavad regulatsioonid ning tehakse ettepanekuid eelnõu muutmiseks, parandamiseks või täiendamiseks.

Seejärel saadetakse materjalid arvamuse avaldamiseks loodava kaitseala maaomanikele ning teistele otsestele huvigruppide esindajatele. Kõigil huvilistel on seejärel poolteist kuud aega materjalidega tutvuda ning oma arvamust avaldada. Looduskaitseala kaitse-eeskirja kinnitamiseni jõutakse eeldatavalt 2015. aasta aprillis.

KESKKONNAAMET

Rail Balticu trassilahendused mõjutavad kodukoha elukorraldust

Kiisa rahvamajas toimus 30. jaanuaril Harju maavalitsuse eestvedamisel avalik arutelu Rail Balticu trassikoridoride uute alternatiivide tutvustamiseks. Kohutamine oli rahvarohke ja inimeste mured seoses võimaliku tulevase raudteega suured. Tunda oli Rail Balticule selget vastuseisu, sest kõik trassilahendused muudavad suuresti kodukoha elukorraldust.

Oktoobris Sakus arutluse all olnud 12A ja 10A kulgemisteedele oli võrdlusesse lisatud Nabala piirkonna täiendavad trassivariandid 13A ja 13 B/C, mis mööduvad loodavast Nabala maastikukaitsealast vastavalt lääne ja ida poolt. Neist kõige rohkem puudutab meie elanike elukorraldust Saku valda kagu osast läbiv 13A trassialternatiiv, mille 350 m laiuse koridori ette jäävad Sookaera-Metsanurga, Kirdalu ja Tagadi külad. Välditud ei ole ka rohealade võrgustikku.

Projektiga seotud ametnikud rõhutasid Kiisal, et kõik trassivariandid on võrdselt arutluse

all. Eelistus kujuneb lähiajal pärast keskkonna strateegilise hindamise ja majandusliku tasuvuse analüüsi.

Harju- ja Raplamaa omavalitsuste ettepanek, lisada täiendav raudteeharu kaubavedudele piki Tallinna ringteed kuni Muugani, on ettekandja hinnangul liiga keeruline: ette jääb palju maju ja kohati puudub selleks ruum.

Arutelul tutvustati raudtee võimalikke tehnilisi lahendusi, sealhulgas eritasandilisi ülesõite, jalakäijate tunnelid, müravalle hajakülades, ning mõjusid. Võrdluseks tõi ettekandja Rootsist läbi linnade rajatud kiirraudtee.

Kohale tulnud esitasid palju küsimusi eelkõige Kiisa kohta - poolitaks ju rajatav raudteetrass tiheda asustusega aleviku. Inimesi huvitas, kas nende majad jäävad alles, kas saab nõuda müratõket. Palju küsiti lammutamistele minevate hoonete kompenseerimisest. Ametnik kinnitas, et riik kompenseerib kahjud. Kuid rongide tekitatud müra ja vib-

ratsioon - kes kompenseerib elukeskkonna halvenemise ja langenud kinnisvarahinnad? Küsiti otse, mida Kiisa Rail Balticust võidab. Vastajad nimetasid uusi teid ning leidsid, et kui riigil läheb hästi, läheb ka Kiisal hästi.

Tagadi külas läheb trassikoridor majanurkadest mööda 10 m kauguselt?! Vastusest selgus, et raudtee rajatakse valdavalt trassikeskele ja selleks on reserveeritud 30-40 m maad.

Pinget kruvis ametniku väide, et Saku vald ise tahab raudteed. Volikogu esimees Tanel Ots nimetas avaldust demagoogiliseks ja jäi kindlaks, et me ei saa leppida meile tutvustatud tehniliste lahendustega, kus tammile rajatud raudtee poolitab Kiisa aleviku. „Oleme vallajuhtidega nõudnud kõikide tiheasumite osas erilahendust - kas tunnelit, postidele tõstetud raudteed või möödasõidu planeerimist,” lausus ta.

Kokku tulnud inimesed leidsid, et töid tehakse kiirustades ja riigipoolse surve all. ☹☹

Rail Baltic - võimalus ühendada kolm projekti

TANEL OTS

Saku vallavolikogu esimees

Rail Balticu (RB) avalik arutelu Kiisa rahvamajas kujunes emotsionaalseks sündmuseks. Seekord võimendasid vastasseisu ka koosoleku korraldajad. Saalitäiele rahvale öeldi, et see raudtee, mida teie siia tahate, tuleb väga kalle asi. Rahvas vastas seepeale häälel: „Midagi me ei taha ... ja teid, planeerijaid, ka ei taha nii koledate slaididega rohkem siin näha.“ Teemakohast arutelu, mis oli koosoleku mõte, ei sündinudki. Samuti leiti väga vähe aega nr 13 trasside tutvustamiseks, kuigi just selle jaoks oli avalik arutelu kokku kutsutud. Tegemist oli raisatud ajaga, mis ärritas mõlemaid pooli.

Olen andnud RB projektijuhi Indrek Sirbile ja maavalitsuse esindajatele edasi meie rahulolematuse avalikel aruteludel toimunud käsitluse kohta. Asjaosalised on lubanud sama tee-

mat 19.02 Harjumaa Omavalitsuse Liidu volikogus ette kan- des käsitlust muuta.

See, mida oskuslikult vastandades „kohalike endi soovitud variandina” kritiseeriti, oli aga paraku juba suvest saadik kaardil olev raudtee planeerijate endi tõmmatud joon, nimega 12A, läbi Kohila, Kiisa ja Saku otse Tallinna. Tõsi, sama joon oli ära märgitud ka 7 omavalitsuse (sh Tallinna linn) ühises kirjas Harju Maavalitsusele. Selles paluti uue trassivariandina kaaluda Tallinna ringtee joont Sakust Lagedi suunas. Läbirääkimiste laua taga on koos istunud 9 omavalitsuse esindajad, kellest enamiku volikogud või valitsused on just 12A eelistanud. Saku ja Kohila esindajad palusid seepeale toetust erilahenduste osas meie tiheasumites. Nii saigi ühise kirja teiseks eesmärgiks loetelu asulatest, sealhulgas Kiisa ja Saku, kus tammile ehitatud tavaraudteega me kindlasti nõus olla ei saa.

Harjumaa vallajuhtide ja Tallinna ühisettepanek näeb ette kolme paralleelselt kavandatava taristu ühendamist. Tallinnale on ligi 20 aastat otsitud ring-raudtee koridori ning sel aastal tuleb selle trass maha märkida. Samas on suur osa Tallinna nelja-realistest ringteest veel välja ehitamata. Ida-lääne või edela- kirde suunalised on sarnaselt ringtee lõigule Sakust idas ka planeeritava RB trassivariandid. Seega on täna ajalooline võimalus planeerida, projekteerida ja ehitada need kolm koridori koos u 20 km pikkusel lõigul. Euroopa raudtee rahata pole meie riigil lähiajal vahendeid selle Ring-Raili, nagu seda hellitavalt kutsume, välja ehitamiseks. Kui me aga kõike kolme taristut eraldi kavandame ja ametkondi koostööle ei sunni, saame ükskord kolm paralleelset ja tugevat bariääriefekti omavat trassi, mis Harjumaa viiludeks lõhestavad ja inimeste harjumuspärased liikumisteed läbi lõikavad.

Omaette elu on hakanud Harjumaa juhtide seas elama ring-raudtee kui Harjumaa suuremaid keskusi ja tehnoparke ühendava reisirongi idee samal taristul. Iga päev tuleb Tallinnast Harjumaa- le tööle 35 000 inimest, kümned tuhanded sõidavad siit Tallinnasse. Samas näitavad värsked rahvaloenduse andmed, et naaber- valdades leiavad tööd väga üksikud harjumaalased. Ringraudtee annaks ühtse piletisüsteemi ja sünkroonsete graafikute korral võimaluse sõita Raplast või Kiisalt rongiga Jürisse, kus lähiajal lisandub 3000 uut töökohta või bussist rongi istudes Koselt Keilasse. Ja seda kõike on võimalik teha Tallinnat läbimata. Ootan huviga järgmiseks kolmapäevaks HOLi volikogu päevakorda planeeritud Tartu Ülikooli inimgeograafia ja regionaalplaneerimise õppetooli professori Rein Ahase loengut. Ta tuleb meile kõnelema just selliste horisontaalsete ühenduste mõjust suure tömbekeskuse kontekstis.

Liigud õues – tervis põues

Terakese lasteaed on võtnud nõuks pöörata eraldi tähelepanu nii oma laste ja nende perele kui ka oma personali tervise edendamisele. Terake liitus Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikuga 2010. aasta lõpus. Lasteaia liikumistegevuste sõnum on „Liigud õues – tervis põues”. Liikumisõpetaja Ene Rahuoja eestvedamisel ja lasteaia personali toel sündis „Terakese Kolmik”, mis hõlmab laste, vanemate ja personali erinevaid liikumistegevusi läbi aastaegade.

Mida teevad Terakese lapsed oma tervise hoidmiseks ja tugevdamiseks? Peale tavapärase liikumistunde toimuvad meil jalgsi-, ratta- ja suusamatkad ning spordipäevad. 6-7aastased lapsed läbivad Saku spordikeskuses ujumise algkursuse. Paljud lasteaia ühisüritused toimuvad õues – tarkusepäeva tähistamine maastikumänguga „Arbuusjaht”, jõuluaja lõpetamine, Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine, suve hakul ühine matk Saku mõisa parki. Tervishoiutöötaja Niina Okuneva viib rühmades läbi tervisekasvatuse tegevusi, kontrollib kord aastas laste silmanägemist, õpetab esmaabi andmise algteadmisi. Koostöös keskusköögiga saa-

vad lapsed kolm korda nädalas terviseampsu – hommikusöögi juurde puu- ja juurvilju.

Lasteaia personal on võtnud tervise edendamist väga tõsiselt, sest üheskoos on sportida huvitav. Traditsiooniks on saanud SEB Maijooksust osavõtmine, oma sammude lugemine nädala jooksul kevadel, ühised matkad sügisel, majasisesed terviseseminarid. Tervishoiutöötaja jälgib personali vererõhku, soovi korral kaalu.

Meeldiv üllatus oli lastevanemate suur huvi sportlike ühisürituste vastu. Pered osalevad sügisel isadepäeva maastikumängul, talvel suusa-, uisu- või veesportipäeval ja kevadel ühisel perepäeval. Veebruari alguses olid kavas lausa Terakese I taliolümpiamängud, kuid kahjuks hüppas ilmataat alt ära.

Traditsiooniks on saanud ka kolme lasteaia Terakese, Päikesiküll ja Kurtina vahelised spordi- ja matkapäevad.

Tervislike valikute ja tervisliku eluviisi alus pannakse lapseas. Terakese lastel on võimalus teha valikuid ja tervislikku lapseõlve nautida!

ENE RAHUOJA,
liikumisõpetaja
MARIKA JÄRVE,
õppealajuhataja

2013. aasta kevadel toimus lasteaia õues Ernst Idla kehakooli harjutustest inspireeritud võimlemispidu. Pildil Mömmiku rühm. Foto: Terje Lilleberg

Olümpiasangarid: ujumisõpetaja ja 1960. aastal Rooma olümpiamängudel rinnuliujumises võistelnud Eve-Mai Maurer ning tulevikuootused Uku ja Leemet. Fotod: SS

Saku Gümnaasiumis algas olümpiamängude aasta

3. veebruari hommikul nägi Saku Gümnaasiumi võimla välja nagu algaks seal kohe-kohe mõni oluline suurvõistlus – publikut oli murdu, ekraan seinal helendas paljulubavalt, müradetsibellid olid laes, puudusid vaid fännidele kohustuslikud pasunad ja tantsutüdrukud.

See eest astus võimlasse üles rivistunud koolipere ette trompetipoiss, kelle pillihelid panid saai vaikima. Tantsutüdrukute aseel astusid aga platsile hoopis Uku ja Leemet, ehtsad 1000 aastat vanad eestlased otse Rimi reklaamist, kes andsid sõna Karin Vassilile, kes kuulutas Saku gümnaasiumi kooliolümpiamängude ettevalmistusperioodi avatuks.

Olümpiakomitee esimehena kutsus ta kõiki agaralt osa võtma konkurssidest, et töötada välja olümpiamängude elusuu-

ruses maskott, logo, diplomid ja muud tähtsad rekvisiidid. „Ja ärge unustage trenni teha, sest olümpia-aasta kulmineerub 18. septembril 2014 suure spordipeoga koos lipuheiskamise, tulesüütamise, rongkäigu ja võistlustega,” ütles eelmisel aastal Põlvas olümpiamänge korraldanud kooli kehalise kasvatuse õpetaja Vassil.

Tulevasi olümpiavõitjaid innustasid ujumisõpetaja ja 1960. aastal Rooma olümpiamängudel rinnuliujumises võistelnud Eve-Mai Maurer ning Saku Gümnaasiumi aasta sportlane, jetisõidus maailmas medaleid noppiv Marten Männi. Seinale näidatud filmiklipis sai aga näha, kuidas valmistuvad olümpiamängudeks muistsed eestlased Leemet ja Uku.

VICTORIA PHARMAS

Maadlus koolitunnis

„Tahad saada maailma parimaks, alusta juba täna! Heiki Nabi, Georg Lurich, Kristjan Palusalu - suured mehed, võimsad maailmaklassi tulemused. Sina võid olla järgmine maailmameister. Tule maadlustrenni!“ nii kutsus kuulutus Kurtna kooli seinal ja kodulehel kõiki maadlema.

VICTORIA PARMAS

Kooli direktor Kristjan Saar on silmnähtavalt rahulolev, et tema koolis treenib kahel päeval nädalas lapsi Eesti üks paremaid maadlustreenereid Martin Plaser, kes saab ühthästi hakkama nii lastealaste kui täiskasvanute juhendamise. Martini juures käivad maadlemas ka lausa beebid ehk siis pered oma 1-3aastaste lastega. Kehakooli õpetust on kreeka-ruuma maadleja taustaga treener jaganud ka näiteks sõduripoistele.

„Mida muud see maadlus on kui justnimelt kehakool. Selles on nii võimlemise, akrobaatika kui koordineerimise harjutusi,“ loetleb direktor, kel endal maadluskogemust 15 aastat. „Kuna maadleja keha peab olema mitmekülgseks ettevalmistatud, et suudaks eri olukordades hakka- ma saada, siis arendab maadlustreening kiirust, jõudu, vastupidavust, painduvust. Lisaks heale füüsilisele vormile õpetab maadlus ka mõistma emotsioone, näiteks vastase käitumise järgi aru saama, kas ta on närvis.“

Julge silmavaatega mehed

Kurtas on Martini juhendada kolm gruppi: lastealalapsed, 1.-4. klass ja 5.-9. klass. Kui noorematele on maadlustreening vabatahtlik huvialaring, siis Kurtna kooli üheksandikel on see üks tunniplaani osa - üks nädala kehalise kasvatus tundi-dest on alati maadlustund, kus õppekava raames läbitakse esmajärjekorras võimlemise ja akrobaatika harjutused.

„Viimase kooliastme õpilas-

Maadlus, see pole ainult poiste jaoks. Ka tüdrukud on trennis õhinat täis.

tele on meil siiani kõige vähem huvitegevust ja maadlus on just see ala, mis sobib hästi kokku kooli kontseptsiooniga, et pois- test kasvaksid mehed, kel on julge silmavaade. Ühe tunniga nädalas ei saa küll maadlejaks, kuid see annab teadmise, mis- moodi elus edasi pingutada. Maadlus kasvatab inimeses enesekindlust, et elus läbi lüüa ja seista õigete asjade eest,“ põhjendab direktor.

Lõpuklassi poisid ja üks kaheksandik on mattide äärde üles rivistunud. Poiste olek on eba- lev, põlved lõnksus seisavad nad ja ootavad, mis edasi saab. Esialgu ei saagi muud, kui treener palub korralikult sirgelt seista, sest peatselt on ees teenistus kaitseväes ja seal juba nalja ei mõisteta. Seepeale kõlab mit- mehäälselt, et nemad ei peagi kaitseväge minema. Kaheksa aastat Eesti kaitseväge tegevteenistuses töötanud ja 2006. aastal Afganistanis missioonil käinud meest poiste suhtumine ei kõi- guta. Oma rahulikult moel annab ta järgmise korralduse ning tree- ning jätkub rühi- ja soojendus-

Maadlustreening on tõeline kehakool, arendades nii kiirust, jõudu, vastupidavust kui painduvust. Põhikooli maadlustrenni poiste eesmärk on saada nina vastu matti.

Treenerile kambakat tegemas. Eesmärk on maadluskaru matile pikali saada. Fotod: SS

harjutustega, et pulss tõuseks.

„Tõstke jalad ette ja siis mõle- mad jalad korraga üles,“ juhen- dab Martin. Jalad tõusevad kommentaaride saatel. Ikka on ju midagi kõrvalolijale öelda.

„Trennikeskonnaga on vaja harjuda. Varsti ei vaata enam keegi, mis teine kõrval teeb ja mida ta arvab sinu tegemistest. Ühel hetkel tuleb arusaamine, et kui trenni teed, lähed paremaks ja tead, kus on sinu koht siin päi- kese all. Eesmärk on ikka ka võistlustele minna, kuid see eel- dab vähemalt pool aastat keha- kooli. Kuid ka trennis peab võistlusmoment sees olema.“

Ja võistluseks just lähebki. Paarilised hoiavad üksteisest kinni, käed teineteise õlgadel, ning kumbki püüab teisele jala peale astuda. Kes jala peale as- tub, saab punkti. Kui viis punkti

käes, teeb kaotaja kümme käte- kõverdust. „Kaotus on tegeli- kult võit. Kaotaja saab tugeva- maks,“ ütleb kreeka-ruuma maadluse täiskasvanute abso- luutkaalu II koha omanik, kes veel ka praegu treeneritöö kõr- valt ise võistleb.

Ürgne kutse

„Maadlus pole enamasti väga populaarne spordiala. Korvpalli- ja jalkapoisid saavad alati suurema publiku osaliseks. Sama- mas, kui kõrval peaks minema äkitselt millegi pärast maadlu- seks, unustavad pealtvaatajad pallimängud ja kogunevad maadlejatele kaasa elama. Maadluses on midagi ürgset, see lihtsalt tõmbab ligi ja trennis on sul võimalik teha reeglite järgi ausat kahevõitlust ja agres- siooni välja elada. ➤

◀ Trennis õpitakse üksteist austama ja oma emotsioone kontrollima,“ arutleb Eesti maadluse suur eestvedaja maadluse võlu üle ja pakub poistele võimalust lisaks Kurtna treeningutele käia trennis ka Tallinnas enda loodud maadluskeskuses Korrus 3, kus käivad trenni tegemas nii algajad kui ka Eesti kõige kõvemad maadlejad, ka Eesti koondis. Korrus 3 on üks põhjustest, mille eest andis olümpiakomitee Martinile spordiedendamise eriauhinna „Eestimaa spordihing 2013“.

Peale sportlase hinge on Martinis aga peidus ka kirjanikuhing. Sporditegemise kõrvalt on ta jõudnud kirjutada kolm raamatut: sõduri kujunemisest jutustav proosateose „Minu teine miljon“, luuleraamatu „Üraski hääli läbi küproki“ ja Hugo Hiibuse karikatuuridega illustreeritud kogutud teosed „Onu Heino killuraamat“. Viimasele annab autor ka retsepti kaasa - 1 lehekülge päevas nautimiseks.

Maadlushunt ja -karu

Kui 15-16aastaste tund läbi, läheb maadlushunt lasteaiarühma kõige väiksemate järele, et ka nemad saaks aimu, mida see spordiala endast kujutab. Riburada tulevad saali nii poisid kui tüdrukud. Rivistus, soojendus, harjutused. „Kelle maadlushunt nüüd kätte saab, selle paneb pikali ja see peab jääma matile lamama,“ ütleb treener ja lõbus tagaajamismäng võib alata. Elevust on kohutavalt palju ja nende justkui kaootiliselt ringi sebivate molekulide maharahustamine tundub täiesti võimatu. „Nüüd püüan kinni viimased kolm jäne,“ lubab treener ja peatselt ongi käsil juba järgmine harjutus - 4-, 5- ja 6aastased plikad-poisid kiiguvad mattidel kätega jalga-dest kinni hoides kõhu peal edasi-tagasi.

Vahepeal on aga treener maadlushundist maadluskaruks kehastunud. Lapsed püüavad teda kõigest jõust matil kambakesi seljatada. Viimaks tuleb ka lasteaiastel kätte kord end paaridesse võtta ja ise päris maadlust proovida. Selgub, et nii võitjad kui kaotajad ning selgeks saab, et alati tuleb vastasele kätt anda. lasteaiastel tund ning treener Martin Plaseri päev Kurtna koolis lõpeb käepigistusega igale lapsele.

Jäägriretk 2014

◀ Juba hommikust peale läksime ja läksime, aga sihtpunkt läks kogu päeva ka samas suunas. Eest ära muidugi.

◀◀ Kui rabamaastik üsna supiks kätte läks, osutusid kummikute külge kinnitatud räätsad ainsaks võimaluseks sellest supist läbi minna.

Fotod: Valter Sulin

HENNI-MARIA JOHANSON

Saku skaudid alustasid tänavu tegevust õige hilja, aga selle võrra oleme edaspidi aasta otsa tublimad. (Mullu alustasime juba esimesel jaanuaril). Alles neljanda jaanuari hommikul kell 8.15 oli start meie traditsioonilisele Jäägriretkele.

Saku skaudid startisid harjumuspäraselt skaudijuht Walteri juurest. Ega me hästi teadnud, kuhu minek on või mis meid ees ootab, meie jaoks oli see esimene Jäägriretk. Kui lõpuks sihtpunktis Saarisool kohal olime,

Päevakeskus pidas 13. sünnipäeva

Fotod: ☺☺

Kui mina 3. veebruaril Saku päevakeskusesse jõudsin, oli näitemäng juba alanud. Parajasti rääkis Rebane.

„Kakuke, kakuke, mul on köht tühi, ma söön su ära,“ hoia- tas kavala näoga rebane.

„Ma olen e-aineid täis,“ üritas kakuke end päästa.

„Kas sinus aspartaami ka on?“ uuris rebane.

◀◀

Kakuke ja need, kelle eest ta on suutnud põgeneda. Vaimukas dialoog naerutas nii sünnipäevalisi kui neile külaosti tooma tulnud ansambli Vilistlased lauljaid.

viis skaudid maailma lõppu

tervitasime Vana-Harju skautide maleva veterane ning mõne aja pärast läkski matkavarustuse auto peale laadimiseks. Sõit võis alata.

Esimene peatus oli Soomaa külastuskeskuses, kus korjasi me peale hulga mingeid imelikke ja ebamugavaid plastmasslapakaid. Pärast selgus, et need on rabamatka jaoks eluvajalikud räätsad. Järgmine peatus oli Oksa kõrtsi varemte juures, seal ootas meie ordumeister Aat Sarv. Olime kohal. Aat pidas sissejuhatava kõne, mis mõjus väga jahutavalt, tehes algul ainult varbad kangeks, kuid mõne aja pärast tekitas juba üle selja jooksvaid judinaid.

Matka alustasime varemtest kümnekesi. Alguse osa sai läbitud ilma räätsadeta, kuid üsna pea pidime need imevidinad endale jalgade otsa riputama, sest maastik läks üsna supiks kätte. Ümbrus muutus veidike ajaga tuttavast metsast rabaks ja peale mõne rabasaare külastust juba täitsa ennenägematult tūmaks mülgastikuks.

Vett tuli pidevalt ülevalt juurde ning plastmassist räätsadki vettisid vist lõpuks ära, miks muidu läksid nad üha raskemaks. Vahepeal olid nad juba nii rasked, et ei tahtnud märjema-

test kohtadest maa küljest lah- tigi tulla. Aeg-ajalt tegime pea- tusi, et kotti kohendada või jal- gu puhata. Siis oli mahti ringi vaadata ja selle maanurga ilu imetleda.

Juhtus ka eht soiseid õnnetusi. Käisin minagi plirts ja plärts kápuli. Ja see oli niiiii jube!!! Loikude servad olid jääs ja mär- jaks läinud sõrmed kohmetasid kohe kangeks. Kuivi kindaid ju ka lõputult kaasas polnud. Sain veel teada, et sõdurite vihma- kuuel on eriomadus taevast tul- nud vett otse kummikusse juhti- da. Seegi polnud just kõige meeldivam.

Tasapisi hämardus. Taamal hakkas maailm juba pimeduse- ga kokku sulama, ümberringi polnud muud kui vesi ja supi moodi maa. Sellises maailmalõ- pus tekitab see igas 14aastases tüdrukus omajagu kõhedust. Minus muidugi ka. Ja juba hom- mikust peale läksime ja läksi- me, aga sihtpunkt läks kogu päeva ka samas suunas. Eest ära muidugi. Meie öömaja oli nagu miraaž - tundus juba lõunast saadik kusagil lähedal, aga oli ikka ja kogu aeg sama kaugel tundmatuses.

Viimaks jõudsim raba serva. Ja siis ootas meid ees veel terve kottpine võsaookean, kraavid,

vesised augud ja võsakollid iga vitsarao taga. Suure imega üle- tasime pimedas hirmsa, musta ja põhjata vee. Õnneks oli kodu sealsamas, mis siis, et ta oli üks armetu ja tilluke suitsusaunake. Isegi pimedas oli raske kujutle- da, kuidas me sinna sisse ma- hume. Aga ladusime oma kotid maha ja tundsim end nagu ko- dus. Öhtuste toimetuste juurde kuulsime hulganisti ammuste aegade meenutusi. Vastu kõiki ootusi veetsime suitsusaunas suurepärase öö.

Hommikul kuulasime skaudi- töotusi ja võtsime vastu kaks uut skauti ning suundusime seejärel koju sõiduks kanuusid otsima. Vaatamata jaanuarile tundsim end kanuudes mõnu- salt ja veetsime kogu ülejäänud päeva jõel, tegime hundinuia- sõda, uurisime kopraauke ja kõike uut või muidu huvitavat.

Kui auto lähedale jõudsim, siis oli juba raske pimedusest kallast üles leida. Viimaste jõuvarudega vedasime paadid kaldale ja ennast autosse. Kaju- sõidule kulus vaid üks silma- pilk.

Kõigile raskustele vaatamata oli meil vahva reis ja andis väga palju uusi mõtteid järgmiste ka- vandamiseks.

Kohtumiseni!

HEA TEADA

Maanteeamet avas uue e-teeninduse

Esimeste toimingutena on e-tee- ninduses saadaval Maanteeameti kaks populaarsemat registritoim- ingut - sõiduki omaniku vahetus ja ajutine registrist kustutamine. Vt <http://eteenindus.mnt.ee>.

Maanteeameti peadirektori ase- täitja Lauri Lugna: „E-teenindus on turvaline, säästab kliendi aega ning seal makstavad riigilõivud on büroodes makstavatest lõivudest paarkümmend protsenti soodsam. E-teeninduses pakutavate teenuste hulk suureneb käesoleva aasta jooksul. Juba praegu võib klient sõiduki registritunnistuse postiga koju tellida ning edaspidi hakkame samamoodi klientideni toimetama juhiluba ja registree- rimisnumbri dublikaati.“

2013. aastal oli Maanteeameti levinuim registritoiming sõiduki omanikuvahetus (üle 129 000 toi- mingut), võimalust sõiduk regist- rist ajutiselt kustutada kasutati mullu ligi 9500 korda. Lähemate kuude jooksul hakkab e-kesk- kond võimaldama anda volitusi sõidukiga seotud tehingute tege- miseks ja muuta sõiduki kasutaja- te andmeid.

ALLAN KASESALU
Maanteeamet

Puitarhitektuuri näitus RMK peahoones

Kuni märtsi lõpuni saab Tallinnas RMK peahoones Toompuiestee 24 vaadata Aasta Puitehitise kon- kursi võidutööde näitust, mis tut- vustab viimase kümne aasta puit- arhitektuuri paremikkku.

Fotonäitus installatsioonil „Puu süü“, mis on loodud spetsi- aalselt puitarhitektuuri konkursi võidutööde eksponeerimiseks, tunnistati parimaks eelmise aasta juunis toimunud puitarhitektuuri seitsme päeva konkursil. Instal- latsiooni autor on EKA arhitek- tuuritudeng Annika Valkna, fo- tode autor Liina Soosaar.

Samas saab tutvuda ka loodu- ses liikumise võimaluste ja riigi- metsas lähiaastatel tehtavate met- satöödega. Näitus on avatud töö- päeviti kella 9-18.

REGINA HANSEN
Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit

„Minus on pool Mendelejevi tabelit ja veerand Saku apteeki,“ uhkustas kakuke ja lisas. „Ma lähen üldse minema. Sõber läks piruka sees Soome ja ma olen ka sinna teel. Kui sul on aga kõht

tühi, siis mine Saku päevakes- kusesse. Neil täitub kuraditosin aastat, pakutakse pirukat ja torti ja kohvi.“

Ja täpselt nii oligi. Kohvilau- dade taha oli kogunenud terve

saalitäis publikut, kes nautisid oma toreda asutuse sünnipäeva- pidu edasi ansambli Vilistlased lühikest tervituskontserti kuula- tes.

VICTORIA PARMAS

Saku jääväljaku uudised

PEETER LEIDMAA

Saku Jäähoki Klubi juhatuse liige

Sel talvel on ilmataat külma-
kraadide jagamisega olnud
eriti heitliku meelega. Terve
detsember ja esimesed kümme
päeva jaanuaristki hoidis ta
külmakoti suu kõvasti kinni, mis
oli meile kõigile suur kokkuhoid
küttearvete tasumisel ja lume-
rookimisele kuluva aja arvelt.
Neile, kes talispordialadega sina
peal, pakkus see periood võimalust
tegeleda vaid jooksmise, rattasõidu
ja saalialadega veel uue
aasta esimesel nädalalgi.

Nii oli ka Saku loodusjääväljaku
plats liivaga kaetud kuni
esimese lumeni 11. jaanuaril. Ilm-
mataadil oli lõpuks uni pealt ära
läinud ja nii ta lajataski tervelt
kuu aega jutti külmakraade 15
miinuspügalast kuni -25ni - nii
päeval kui öösel. Tänu sellele
saime ka jääväljaku rekordkiirusega
uisutamiskõlbliku jääga
kaetud - kulus vaid 8 päeva.

Jääkate rekordkiirusel

Esimesel kolmel päeval oli jää-
meistriks Saku valla tuletõrje-
auto GAZ 53 autojuht Heino Sa-
rapuu, kes seda jäämeistri ametit
kohusetundlikult pidanud ka
kõik eelnevad kümme jäävälja-
ku hooaega. Kahjuks vedas ter-
vis Heinot alt ja neljandal päeval
sõitsid väljakule tänapäevase
tehnikaga varustatud Scania tu-
letõrjeautoga Saku priitahtlikud
pritsimehed Kullo Kabonen ja
Lauri Matzen. Üheskoos sulata-
sime priitahtlike pritsimeestega
kahte joatoru korraga kasutades
päeval sadanud korraliku paksu-
suga lumekihi.

▲ Noorte hoki-
huviliste tree-
ning Saku jää-
väljakul tree-
ner Raiko Kiige
juhendamisel.

➤ Jääväljaku
kastmine ja
päike tekitasid
vikerkaare.
Lapsed ei mal-
lanud väljaku
lõplikku valmi-
mist ära ooda-
ta ja tegid oma
esimesed uisu-
proovid veevu-
lina saatel.

➤ Esimene päev
jääväljakul.
Hokipoisid
ajavad usinalt
litrit taga.

▼▼ Saku gümnaa-
siumi 5.a klassi
uisutamishu-
vilised tüdrukud-
poisid tunnevad jääst
suurt rõõmu.
Fotod: Peeter
Leidmaa

Et korralik põhi oli nelja päevaga valatud, siis järgmistel päevadel tugevate miinuskraadide toel kaks korda päevas tuletõrje hüdrandist voolikutega jääd kasvatades ja tööjõuna Saku Jäähoki Klubi liikmeid rakendades oligi jääplats kaheksandal päeval uisutamiseks valmis ja uisulaenutus avas oma ukseid juba 15. jaanuaril.

Lapsed uisutrenni!

Juba esimesel päeval oli külma ilma trotsides ligi kakskümme viis uisutajat ja hokimängijat jääl. Saku Jäähoki Klubi on mitu aastat plaani pidanud omale koduvallast järeikasvu kasvatamise eesmärgil noorterühma avamise ideed. Sel hooajal sai see mõte ka lõpuks teoks tehtud. Saku Sõnumites, spordikeskuses, uisuväljakul ja koolimajas üles riputatud üleskutse peale kogunes esimesel pühapäeval 17 poissi ja tüdrukut esimesele tutvustavale uisutreeningule Saku hokiklubi tegev-mängija, III kategooria jäähokitreeneri kvalifikatsiooni omava Raiko Kiige juhendamisel. Ka järgmisel kahel pühapäeval on treeningud toimunud ja plaanime neid ilmaoludele vastavalt ka edaspidi jätkata.

Kahjuks on viimasel nädalal külmakraadid asendunud kevadiselt soojade ilmadega ja jääväljak on teisipäevast alates uisutajatele suletud. Loodame, et jääd katva kaitsva lumekihi all jää säilib ja öiseid külmakraade lubav ilmaprognoos võimaldab juba nädalavahetusel ja hiljemgi taas jääväljakut ja uisulaenutust käigus hoida.

Infot jääväljaku ja uisulaenutuse avatuse kohta näeb Saku valla ja Saku Valla Spordikeskuse kodulehtedel ja ka uisulaenutuse soojaku stendil. Tavapärastel on uisulaenutus avatud: T-K-N-R 18-21 ja L-P 11-16.

Tänu

Saku Jäähoki Klubi tänab kõiki, kes on teda toetanud ja on öla alla pannud ka Saku jääväljaku käigushoidmisele: **Saku Vallavalitsus, Saku Spordikeskus, AS Saku Tehno, AS Riab Transport, AS Samat, AS Saku Õlletehas, Saku Priitahtlikud Pritsimehed, Older Grupp OÜ, Arcoman, OÜ Mark Oil ja Premium-7.**

2014. aasta muudatused sotsiaalkindlustuse vallas

ELVE TONTS

Sotsiaalkindlustusamet

Suurenesid vanemahüvitise arvutamise alusandmed. 2014. aastal lähtutakse järgmistest suurustest:

1. Vanemahüvitise määr on **320 eurot kuus**. Hüvitise määra suurust vanemahüvitist maks-takse vanemale, kelle eelmisel kalendriaastal puudus sotsiaal-maksuga maksustatav tulu (nt mittetöötanud õppurid);

2. Töötasu alammäär on **355 eurot kuus**. Töötasu alammäära suurust vanemahüvitist maks-takse vanemale, kelle eelmise aasta keskmine ühe kuu tulu oli alampalgaga võrdne või sellest viksem;

3. Vanemahüvitise ülempiir on **2378,25 eurot kuus** (s.o üle-eelmise aasta keskmise kuutulu kolmekordne suurus). Maksimumhüvitist makstakse vanemale, kelle eelmise aasta keskmine ühe kuu tulu oli märgitud sum-maga võrdne või sellest suurem.

Jõustus vanemahüvitise seaduse muudatus, mis reguleerib vanemahüvitise suurust, kui hüvitise saaja saab samaaegselt töist tulu. Kui hüvitise saaja tööine tulu samal kalendrikuul on suurem kui hüvitise määr, vähendatakse hüvitist. Uus hüvitise vähendamise valem on lihtsam, läbipaistvam ja lapsevanemale soodsam.

Harjumaa pereelu 2013

Eelmisel aastal registreeriti Harju Maavalitsuse kantslei rahvastiku toimingute talituse andmetel 1708 lapse sünd, mis on 18 võrra vähem kui 2012. aastal, mil registreeriti 1726 sündi ja 143 võrra vähem kui 2011. Aastal, mil registreeriti 1851 sündi.

2013. aastal sündis Harjumaal poisse 869 ja tütarlapsi 839. Kaksikuid sündis kokku 25 paari: 8 paari õdesid, 7 paari vendi ja 10 paari õde-venda. Esmasündinud oli 634, teisi lapsi 661, kolmandaid 328, neljandaid 52, viiendaid 21, kuuenda 5, seitsmenda 5, üheksanda ja kümnenda lapsi üks.

Populaarsed poistele pandud

Kasutatakse valemit: **hüvitise - (tulu - hüvitise määr)/2**.

Seejuures säilitatakse alati vähemalt pool isikule määratud hüvitisest. Samuti ei vähendata seda alla hüvitise määra suuruse summa.

Hüvitist makstakse täiel määral, kui hüvitise saaja tööine tulu samal kalendrikuul on kuni hüvitise määra suurune summa, s.o 320 eurot kuus.

Lapsepuhkuse päevatasu suurus on ühele tööpäevale vastav tasu töötasu alammäärast - 2014. aastal on see **16,97 eurot**. Töötasu alammäär 2014. aastal on 355 eurot.

Lapsepuhkust antakse emale või isale tema soovil igal kalendriaastal:

- 3 tööpäeva, kui tal on üks või kaks alla 14aastast last;
- 6 tööpäeva, kui tal on kolm või enam alla 14aastast last või vähemalt üks alla 3aastane laps.

Pensionide täiendav maksumaba tulu suurenes 216 euro võrra aasta kohta ehk 18 euro võrra kuus, mis tähendab, et pensionidele tehtav täiendav maksumaba tulu määr on 2520 eurot aastas ehk 210 eurot kuus.

Seega koos üldise maksumaba tuluga on pensionäridel õigus saada alates 2014. aastast tulumaksumaba tulu 354 eurot kuus (4248 eurot aastas). See osa pensionist, mis ületab 354 eurot, maksustatakse tulumaksuga.

Liigume rõõmsalt õues ja toas

Diabeetikute seltsingu sellekui-ne ettevõtmine viib meid kolmapäeval, 26. veebruaril Saku päevakeskuse juurest kell 11 Kiisa poole. Kuna samal päeval on päevakeskus kavandanud väljasõidu Tallinna, tuleb inimestel seekord valik teha: kas Kiisa või Tallinn. Seltsinglaste päevakavas on talvine jalutuskäik Kiisa radadel, seejärel tuletõrje sportlikud tegevused Kiisa rahvamajas. Kohale tuleb ka ravimifirma Surgitech esindaja, kes mõõdab osalejatel vererõhku, veresuhkru ja kolesterooli taset ning kehamassiindeksit. Kiisa rahvamaja rahvas kostitab meid diabeetiliste toitute ja jookidega. Tagasi Sakku tuleme umbes kell 15. Osalustasu on kaks eurot. Üritusel osaleda soovijad saavad end registreerida Saku päevakeskuses kuni 21. veebruarini.

30. märtsil toimub aga Keila spordikeskuses maakondlik puuetega inimeste spordipäev, mille osalustasu on kolm eurot. Üritusele saab end registreerida kuni 21. veebruarini Saku päevakeskuses. **AINO KIIVER**

Tunnustus tegijale

Eesti Kultuurkapitali Harju maakonna ekspertgrupp andis 3. veebruaril Aino Kiiverile tänukirja aktiivse vabatahtliku tegevuse eestvedamise eest. **ES**

Auhind lasteaiale

Nõlvaku lasteaed sai tunnustuse Eesti Kodukaunistamise Ühenduse korraldatud konkursilt „Energiasäästlik kaunis kodu“. Lasteaia soojavarustuse allikas on 30kW maa-vesi soojuspump, päikesekollektorid ja 20kW pelletikamin. Küttesüsteem on vesipõrandaküttesüsteem. Hoone õhuvahetuse tagab ristvastuvoolu soojusvahetiga passiivmaja ventilatsioonisüsteem. Ventilatsioonihüu eelsõjendamine toimub veekalorifeeriga. Hoone energiatarve 1 m²-le 1.09.2012-31.08.2013 oli 70 kWh/(a·m²), 12,1% väiksem energiamärgisel märgitust. (Võrdluseks - Laagri lasteaia samal perioodil sama kulu ca 170 kWh). **Koduvald**

nimed olid Robin (15), Martin (13), Markus (10) ja Sander (10) korda. Tütarlaste populaarsemad nimed olid Laura (12), Mirtel (11), Mia (9) ja Maria (9) korda.

Surmakandeid koostati 2013. aastal kokku 1130, mehi suri 511 ja naisi 619. Lahkunute keskmine vanus oli 73 aastat. Mehed elasid keskmiselt 67- ja naised 79-aastaseks. Aasta varem registreeriti 1133 ja 2011. aastal 1161 surma.

Lisaks registreeriti möödunud aastal 183 abielu ja lahutati 57. Nimemuutmise avaldusi rahuldati maavalitsuses 46.

HEIKKO KUKK

Avalike suhete nõunik

Tasuta raamat koju kaasa

Toimetusse helistas tänulik raamatuseõber, kes soovis lehe vahendusel jagada kõigile huvilistele üht väärt teavet ja kiita neid, kes selle tänuväärse ettevõtmise taga. Nimelt on juba mitu aastat Saku Valla Maja fuajees valla-raamatukogu ukse juures laud, kuhu saab tuua raamatuid ja kust võib huvipakkuva tasuta kaasa võtta. Sageli on teoseid lauale toodud lausa virnade kaupa, mille hulgast võib leida väga head kirjandust. Eriti positiivse asjaoluna märkis helistaja aga seda, et inimesed, kel kas kolimise või mõnel muul põhjusel osa raamatuid muutunud ülevõetavaks, ei viska neid lihtsalt prügina paberikonteinerisse, vaid annavad hea võimaluse teistel lugejatel täiendada oma kodust raamatukogu.

Vallaraamatukogu direktor Ene Loddese peab sellist raamatuvahendamise ideed geniaalseks. „Kõik viiakse ära, kõik raamatud leiavad omale kodu,” ütleb Ene Loddese, et ka raamatukogu saab toodu hulgast aeg-ajalt täiendust. Mõnigi kord on lauale jõudnud kõide paremas seisukorras kui raamatukogus olev eksemplar või puudub see kogust üldse. Raamatukogutöötajad käivad lauale toodud ka korrastamas ja vajadusel panevad osa raamatuid vaba pinna ootele.

Ene Loddese hindab väga inimeste teguviisi tuua kodudes liigseks osutunud kirjavaras Saku Valla Majja. „Tooge raamatuid või ajakirju,” ütleb ta ning palub mitte tuua ajalehti, reklaamtrükkiseid, tootekatalooge jms. „Pühkige köited enne tolmust puhtaks,” paneb Ene Loddese veel inimestele südamele. Kui laud on täis, tuleks pöörduda raamatukogutöötajate poole, kes võtavad trükised hoiule ja lisavad hiljem lauale.

Kuidas asi alguse sai? Raamatukoguhoidjate Küllike Printsepa ja Anne Emmuse sõnul toodi algul pikka aega raamatuid neile. Raamatukogu valis tänuga neist välja endale vajaliku. Siis tekkiski tunne, et raamatuvahendus võiks pakkuda laiemat huvi. Idee osutus väga edukaks! ☺☺

Mälujahutaja edukas spurt viiendas voorus

10. veebruaril kogunesid Saku valla mälumängijad taas, et pida maha traditsioonilise ülevallalise mälumängu „Saku ajukas“ viies voor.

Kohe kohtumise alguses oli tunda, et sel korral on tegemist raske vooruga - mitte kuidagi ei tahtnud võistkondadele punkte tekkida. Siiski läks peagi juhtima Üksnurme, teisena tihedalt kannul võistkond Õlmarid. Eelviimase viie laudadesse antud küsimuse ajal toimus aga mängus huvitav pööre - võistkond Mälujahutaja vastas kõigile küsimustele õigesti, teenides 10

punkti, ning kindlustas mängu lõpuks 24 punktiga endale teise koha.

Mängu võitis aga 31 punktiga ülivõimsalt taas kord võistkond Üksnurme. Ülejäänud tiimid teenisid viiendas voorus punkte järgmiselt: Õlmarid 18 p ja III koht, Imelised ja Kreisi Bii 14 p ja IV-V koht, Metsanurme ja Arengu Sport jäid 10 punktiga jagama VI-VII kohta.

Seitsmevoorulisest turniirist on jäänud mängida veel kaks mängu. Järgmine kohtumine on 10. märtsil.

AVE-MARIA RAPPER

NII KÜSITI

2. 7. mail 2013 avati Rootsis rahvale palju huvi pakkuv muuseum. Juba detsembri alguses teatatakse, et ollakse Rootsis külastatavusest kolmas sihtkoht. Mis muuseum?

3. Pärast seda, kui 1836. aastal oli välja antud patent tootele, läks käibele ütlus: „Jumal lõi kõik inimesed suurteks ja väikesteks, kuid siis tuli ja tegi kõik inimesed võrdseks“. Mis tegi inimesed võrdseks?

10. Asjatundjad peavad seda taime Euroopa vanimaks maitsetaimeks. Andmed tema kasutamisest pärinevad umbes 5000 aasta tagusest ajast. Saksamaal uuriti omal ajal, et kui taldrik sellega panna ööseks lapse voodi alla, magab laps rahulikult ega näe hirmunenägusid. Mitmel pool mujal usutakse tänapäevani, et see taim muudab asjad varaste jaoks nähtamatuks. Kallimad asjad tuleb selle taimega üle puistata ja pole põhjust karta, et keegi need ära varastab. Mis taim?

11. Teist aastat järjest tuli Kadrina võistkond maailmameistriks spordialal nimega reiska. Mis mäng on reiska?

14. Voki kõik osad peale vokiratta valmistati üldiselt kasepuust. Mis puust tehti vokiratas? Sellest puust valmistatud ratas ei kuivanud kaardu ja seda oli kerge ketrajal sõtkuda. Puud kasutati ka karjapasnate valmistamiseks?

15. 2014. aasta jääpalli MM lõppes alles hiljuti Irkutskis Venemaal, kus Eesti sai 10. koha. Esmakordselt osales sellel MMil ka üks Aafrika riik, kellega Eestil küll kohtuda ei õnnestunud. Nimetage see riik?

22. Taavet Hindrikuse ja Kristo Käärmanni loodud firmasse on miljonid investeerinud Facebooki esimene suurrahasataja Peter Thiel.

2013. aastal läbiviidud reklaamikampaania lõi laineid Londoni tänavatel. Ärigigant Richard Branson kiitis isiklikult oma blogis eestlasi. Mis firma see on?

24. Mis riigis peetakse augustis 2014 Merino Muster suusamaratoni?

26. Küsitav taim on Wimbledonis tenniseväljakute muru 100% katetaim. Varem oli selle taime osa 75%. Muru peab olema täpselt 8 mm pikk ja see kasvatatakse ette Hollandis. Milline taim tagab maailma kuulsaima muru kindla pikkuse?

28. Millega on tuntuks saanud saksa keemiaprofessor Joachim Sauer?

**VASTUSED: 2. Ansambli Abba muuseum. 3. Colt revolver. 10. Kõõ-
men. 11. Süssijalg-pall. 14. Lep. 15. Somaaia. 22. Transweise - rah-
vusvaheline rahahülekannete ja valuutasüsteemi, mis jätab pangad
vähel. 24. Uus-Meremaa. 26. Karjamaa raihein. 28. Ta on Angela
Merkeli abikaasa**

MIS JUHTUS

Põhja prefektuur

11.02 öhtul varastati Saku alevikus lahtise uksega eramust arvuti, kaks tahvelarvutit ja fotoaparaat. Kahju on kokku umbes 3100 eurot.

Põhja päästekeskus

26.01 kell 22.38 teatati, et Üksnurme külas põleb eramaja elektrikapp. Päästjad kustutasid põleva elektrikapi. Põleng sai alguse elektrilühisest, hoone elektrijuhtmed olid väga vanad. Samuti puudus hoones suitsuandur.

Vanemate majade puhul on jätkuvalt probleemiks tänaseks juba amortiseerunud elektrisüsteemid, mis ei võimalda korraga kasutada mitut võimsat voolutarbijat nagu pesumasinat, elektripliiti, elektrikerist, veekeetjat või mõnda elektrilist tööriista. Heal juhul tähendab see korkide väljalöömist, hulleml juhul võib see tuua kaasa põlengu elektrikilbis. Elektrikilbist alguse saanud põlengul võivad olla juba väga traagilised tagajärjed. Vanade elektrijuhtmete puhul on lahenduseks uue ning nõuetekohase toiteliini ehitamine. Samuti tuleb meelde, et elektritööde jaoks on vaja tellida nõuetele vastava kutsetunnistusega meister. Omaalgatuslikest elektritöödest võib tulla rohkem kahju kui kasu.

Saku vabatahtliku päästekomando väljasõidud

10.01 kell 22:20 - Keila linn, põles tuba.

12.01 kell 22:58 - Keila linn, suits keldris.

18.01 kell 6:06 - Tagadi küla, põles tuba.

19.01 kell 5:21 - Metsanurme küla, põles saun

26.01 kell 1:07 - Saue linn, garaazis põleng.

26.01 kell 22:43 - Üksnurme küla, põles elektrikilp.

31.01 kell 19:17 - Luige alevik, põles elumaja.

2.02 kell 0:09 - Alliku küla, põles pööning.

2.02 kell 15:55 - Koppelmaa küla, põles elamu II korrus.

Kaitseväge Männiku harjutusvälja kasutusgraafik

Kuupäev / Kellaeg / Tegevus*

14.02	10.00-14.00	Laskeharjutus
	08.30-23.59	Väliharjutus
15.02	00.01-23.59	Väliharjutus
16.02	00.01-14.00	Väliharjutus
17.02	07.00-18.00	Laskeharjutus
	08.30-17.00	Väliharjutus
18.02	07.00-18.00	Laskeharjutus
	08.30-17.00	Väliharjutus
19.02	10.00-16.00	Laskeharjutus
	09.00-18.00	Väliharjutus
20.02	09.00-18.00	Väliharjutus
21.02	10.00-14.00	Laskeharjutus
	09.00-17.00	Väliharjutus
22.02	08.00-16.00	Laskeharjutus
23.02	08.00-16.00	Laskeharjutus
25.02	08.00-17.00	Laskeharjutus
26.02	10.00-16.00	Laskeharjutus
27.02	08.00-17.00	Laskeharjutus
	08.30-17.00	Väliharjutus
28.02	10.00-14.00	Laskeharjutus
	08.00-18.00	Väliharjutus
1.03	08.00-18.00	Väliharjutus
2.03	09.00-13.00	Väliharjutus

Väliharjutus: kasutatakse pauk-padruneid ja teisi imitatsioonivahendeid. Võidakse kasutada transpordivahendeid. NB! Vastavalt vajadusele teostab Päästamet harjutusväljal demineerimistööd. Harjutused toimuvad kooskõlas Saku valla avaliku korra eeskirjaga. Lisainfo: tel 503 4102, manniku@mil.ee
http://harjutusvali.mil.ee

Bong Eesti OÜ on rahvusvaheline ettevõtte Kohilas, mis tegeleb ümbrikute tootmise ning pakendamisega. **Seoses tehase laienemise ja uute tootmisliinide saabumisega** saavad tööd tehnilise taibuga töökad

ÜMBRIKUTE TOOTMISLIINI JUHT- SEADISTAJAD (masinajuhid)

Tööülesanded

Peamisteks tööülesanneteks on käitada ja hooldada ümbrikute tootmisliine ning tagada tellimuste õigeaegne ja kvaliteetne täitmine

Nõudmised

- eeldame head tehnilist taiplikkust
- iseseisvat töötamise oskust
- vastutustunnet

Kasuks tuleb

- tootmisseedmetel töötamise kogemus

Omalt poolt pakume

- stabiilset töökohta rahvusvahelises kontserniettevõttes
- praktilist väljaõpet kohapeal
- konkurentsivõimelist töötasu
- toetavat kollektiivi

Tööaeg

Töö on vahetustega

(E-R 3 vahetuses: 06.00-14.30; 14.30-23.00; 23.00-06.00 või E-P 4 vahetuses: 06.00-18.00; 18.00-06.00).

Töö asukoht on Kohilas.

PS! Vajalik isikliku transpordi olemasolu, kuna tööajad ei klapi bussi-rongi kellaaegade

Lisainfo: tel 48 90142 või 48 90140;

CV-d ootame e-mailile: bongesti@bong.com

Kuulutused

Kogenud puuhooldajad teostavad **ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust**. Puude tervisliku seisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Soodsad hinnad. Tel 522 0321

Abi maja kasutusloa saamisel. Tel 52 200 23 Mikk.

Kütte- ja kaminapuud (25, 30, 40, 50 cm), lahtisel ja võrgus, klotsid 40L võrgus, tulehakatus, saepuru kotis, koos toomisega, www.kaminapuud.com, tel 501 8594

Viin ära tasuta **terved suurelained** **eterniitplaadid!** 5373 7294

Ostan ENSV ja EW aegseid **rinnamärke, vanaraha, postkaarte**, valikuliselt **vanu dokumente ja trükiseid** ning muid kollektioneerimise esemeid. Tel 602 0906 ja 501 1628, Tim

Kasutatud riiete 1 euroga müük 15. veebruaril kell 10-13 Kiisa rahvamajas Kurtna tee 21

Tänu

Südamlik tänu kõikidele sõpradele, töökaaslastele, sugulastele ja tuttavatele kaastunde ja toetuse eest meile kalli **JAAN ERIKU** raskes kaotuses. Leinajad

Mõnusa füüsilise koormusega **joogatund**

Saku Valla Majas III korrusel pilatesestudios 5 Nõopi **esmaspäeviti kell 18.**

Treener Lana-Maria Peterson, lanamaria.peterson@mail.ee, telefon 52 02 759.

Puidupood Sakus Üksnurme teel müüb ehituspuitu ja puitbriketti

- lauad, prussid
- aialipid
- voodrilauad
- põrandalauad
- OSB ehitusplaadid

Transpordivõimalus

TEEVEN PUIT OÜ

www.teevenpuit.ee

Tel 501 0701, 510 9068,
670 6876

EESTI EHTUSPARTNER AASTAST 1991

KÜTTE HINNAD ALATES:

PUITBRIKETT 10KG **1,60/PAKK**

KÜTTEPUIT KASK 40L **3,43 €/KOTT**

PELLETIKÜTE **3,85 €/KOTT**

PUUMARKET

Väike-Männiku 11, Tallinn, 655 92 32
Forelli 10A, Tallinn, 650 98 30
Ringtee 37C, Tartu, 733 79 44
Lina tn. 24, Pärnu, 444 80 80
Rägavere tee 44, Rakvere 324 39 26

HELMİ ALLAK

Avaldame kaastunnet
Ülle Leisalule seoses ema
surmaga.
Töökaaslased
Taimekasvatuse Instituudist

Siiras kaastunne
Ülle Leisalule

EMA

kaotuse puhul.
Kiisa Rahvamaja
kollektiiv

Südamlik kaastunne Kristole,
Siivile ja Virkole

VENNA ja PISIPOJA

kaotuse puhul.

Mängukaaslased Mõmmiku
rühmast, lapsevanemad ja
õpetajad

Nurmiko aiand Sakus Juuliku
tee 3 pakub hooajalist tööd

tulbipakkijatele

ajavahemikul **01.02 kuni**
31.05.2014. CV saata meilile
nurmiko@nurmiko.ee
Täiendav info 513 1183

Avaldame siirast
kaastunnet Ülle Leisalule

EMA

surma puhul.
Naabrid Kiisalt

Meie siiras kaastunne Sulle,
kallis Ülle Leisalu,

EMA

kaotuse puhul.
Kiisatari tantsijad ja
juhendaja

Südamlik kaastunne
Aase Sammelseliale

EMA

kaotuse puhul.
Üksnurme küla rahvas

Harju TÜ Tõdva A ja O
kauplus pakub tööd

müüjale.

Info kauplusest või
personalijuhilt
tel 669 9801

Pizzakiosk Sakus!

Pargi 2, Saku
Asume Konsumi II korrusel
Avatud E-P 11-21

Tel 52 04 335
www.pizzakiosk.ee

Lõunasöögid, catering ja
peolauad, sünnipäevad,
pulmad, firmaüritused ja
ekskursioonid
Saku õlletehasesse

www.pruulikoda.ee
Tel 650 8338
saku@pruulikoda.ee
Tallinna mnt 2, Saku.
TERE TULEMAST!

VEEBRUARIKUUS SÕBRAHINNAD

Broneerige mõisa saunaruum koosolekuks,
nõupidamiseks või lihtsalt tavaliseks saunaõhtuks.
Mõnus koht koos sõpradega pärast tervisesportimist
lõõgastuda.

SAUNAPAKETT 2-15 in.

*3-tundi sauna
*saunasnõgid + joogid
vaid 12€ inimese

broneerimine info@sakuveeb.ee

**AS Saku Maja
annab üürile
ruume Saku
Valla Majas**

Teaduse tn 1.

Informatsioon
Saku Majast või
tel **5326 7759**
Ene Linnutaja

**Mis on elu mõte?
Mis juhtub kui ma suren?
Mis tähtsust on Kristusel
tänapäeval?**

Nendele ja paljudele teiste
küsimuste üle saame mõtisk-
leda ja arutleda mõnusa ja
vabas seltskonnas. Alfa
kursus algab Saku Nelipühi
Kirikus Nurme tänav 3a
23. veebruaril kell 12.

Liituda saab ka kahel
järgneval pühapäeval 2. ja 9.
Märtsil. Alfa kursus on tasuta.
Pakume ka tasuta lastehoidu.

Info ja registreerimine
e-mailil saku@eknk.ee ja
telefonil 5661 8234

- kodumasinade paigaldus
- sanitaartechnilised tööd
- ukseluku vahetus ja hooldus
- siseviimistlustööd
- mööbli montaaž ja demontaaž
- akende ja uste paigaldus
- kardinapuude, ruloode paigaldus

KOHALESÖIT SAKU VALLA PIRES TASUTA.

Helista 5624 1622 või kirjuta info@koduabiekspert.ee
KODUABIEKSPERT OÜ,
lisainfo www.koduabiekspert.ee

OÜ Autosõit
Ohutu sõidu kool

**Lõppastme koolitused sinu
koduvallas igal aastajal!**

KIIRKURSUSED Männiku
AASTARINGSEL libedarajal!

Vajadusel Sakust rajale meie autoga!
Huvitav info siit: www.autosoit.ee/saku

OÜ Vertum
pakub
raamatupidamisteenust.

Täpsem info: 5647 4801 või
info@vertum.ee
Koduleht: www.vertum.ee

VÄLISTRASSIDE EHITUS:

- ÜVK liitumised ja ehitusprojektid
- sanitehnilised sisetööd
- liiva, haljastusmulla, killustiku müük
- geodeetilised mõõtmised ja mahanäid
- ekskavaatori- ja kalluriteenused

5850 4300

Jäätmeproff

**TONDILOSSIDE
LAMMUTAMINE**

- Kaeve- ja pinnasetööd
- Kivijäätmete purustamine
- Liiva, kruusa, killustiku ja mulla müük

www.jaاتمeproff.ee Tel 528 0179

TEHNİKAKESKUS.EE
MÜÜK • HOOLDUS • REMONT • RENT

TÖÖRIISTADE RENT
Diisel- ja gaasipuhurid, föönid, gaasipõletid, lihvijad, trellid, piikvasarad, plaaditõstukid.
Puulõhkujad, saed, oksapurustajad, võsalõikajad, tikk- ja tiigersaed, pinnasetihendajad.
Generaatorid, redelid, kompressorid, seguvisplid ja -masinad jpm.

TEENUSED
Aia- ja metsatehnika hooldus ja remont. Saeketi teritus. Pesumasinate, kuivatite,
nõudepesumasinate, boilerite remont, varuosad.

MÜÜK
Aia- ja metsatehnika. Lumepuhurid ja lumelabidad. Kinnitusvahendid. Aiatööriistad.
Tööriistad ja tarvikud. Autokeemia, aerosoolvärvid, tööstuslikud rullpaberid.

AVATUD E-R 09-18 L 09-14 Vabaduse 15D, Kohila alev, Tel. 53040740

Sakus peeti Eesti I *linetantsu* koreograafiavõistlus

1. veebruaril korraldas Saku *linetantsu* klubi Happy Feet juba kolmandat korda talvist tantsupäeva, mille uueks osaks sel aastal oli Eestis esimest korda läbi viidud *linetantsu* koreograafiavõistlus.

„Eestis ei ole seni olnud väljundit neile tublidele tantsijatele, kes teevad ise tantsu ning soovivad ennast ka teiste vastu proovile panna,“ selgitas Saku klubi juhatuse liige Merju Hiir. „Esi-algne hirm, et võib-olla inimesed ei julge osaleda, ei leidnud kinnitust, sest võistlusele esitati 17 tantsu kuues erinevas kategoorias.“ Saku klubist astusid võistlustulle Kaarel Kuimet, Kairi Loik ning Tõnu Koidla, kes tõid koju ka kaks auhinnaalast kohta. Tõnu tants pälvis *mitte-country* kesk-aseme kategoorias kolmanda ning Kairi tants samas kategoorias esimese koha.

Nii *country* kui *mitte-country* kategoorias võitis võidu Viljandi *linetantsu* juhendaja Maie Kaasik ning ühtlasi hindas publik tema tantsu „Miss Calculation“ Elina Borni loo järgi päeva parimaks tantsuks.

„Mul on väga hea meel, et Saku sellise korraldamise ette võttis. Muidu ehk ei viitsigi tantsu kirja panna ja jäävad asjad soiku, aga see on nii hea motivatsioon,“ ütles Maie Kaasik pärast auhindamist.

Sakus saab *linetantsuga* tegelda igal pühapäeval tantsutreeningutes ning kindlasti ei jää see ka viimaseks võistluseks. Kunagi ei ole hilja liituda!

MAARJA-LIIS TOOMIK

MTÜ Saku Linedance klubi Happy Feet

Linetantsuvõistlusel Sakus nägi 17 erinevat tantsu. Fotod: erakogu

14.02 2014 kell 20.00
Saku Valla Majas

kontsert
**SÕPRADELE-
SÜDAMEST SÜDAMESSE!**

laule esitavad
Karin Marks ja Mehis Nurmetalu

Kaastegev ansambel Sakutarid

TASUTA!

KUHU MINNA

VEEBRUAR

14. kell 19

Kiisa Rahvamaja näitetrupi esietendus „Uljas neitsi“ Kiisa rahvamajas. Vt lk 20

14. kell 20

Sõbrapäevakontsert Saku Valla Majas. Kontsert on laudadega, soovi korral võtta ise meelepärane kaasa. Vt lk 19

15. kell 11

Pensionäride ühenduse Elukaar koosviibimine Saku Valla Maja saalis.

22. kell 19

Iseseisvuspäeva kontsert-aktus Kiisa rahvamajas. Vt lk 20

23. kell 17

Eesti Vabariigi 96. aastapäeva kontsert-aktus Saku Valla Maja saalis. Vt lk 20

24. kell 12

Austushetked mälestuskivi juures Saku mõisapargis.

24. kell 10.30

Saku Kolmiku suusapäev Saku rabametsa radadel. Kui lund ei ole, siis toimub talvine jooksupäev. Vt lk 20

NÄITUSED

Saku vallaraamatukogus

Eesti Ajaloomuuseumi rändnäitus „Eesti vapp“ Kurtina koolis (kuni 28.02).

PERSONAAL- TREENING SAKU VALLA SPORDIKESKUSES

Personaalset lähenemist ning täiesti individuaalset treeningkava pakume personaal-treeningute abil. Broneeri aeg personaaltreeneri juurde www.sakuvallaspordikeskus.ee

TREENER:

- koostab sobiva individuaalse treeningkava;
- jälgib ja parandab sooritus-tehnikat treeningul;
- aitab leida lihastreeninguks õiged raskused, mis edasi arendavad;
- innustab püstitama uusi treeningeesmärke;
- annab toitumissoovitusi, mis toetavad treenimist.

Treener **KRISTER KAARLEP**

Kroonika

Saku Vallavalitsuses jaanuaris 2014 registreeritud Saku laste sünid

Uku Anier
Mirtel Metsoja
Toomas Rinne
Grete Leisalu

Saku Vallavalitsuses jaanuaris 2014 registreeritud Saku elanike surmad

Hannes Salmu
Jaan Erik
Klavdia Družinina
Helgi Salve

Saku Õnnumid
aastast 1994

Ilmub 2 korda kuus

Väljaandja:
Saku Vallavalitsus

Toimetuse:
Victoria Parmas
Ingrid Pöder

Address:
Teaduse 1, Saku alevik 75501

Telefon:
671 2435
671 2425

Reklaam ja kuulutused:
tel 671 2425
ss@sakuvald.ee

Tellimine:
postkontorid (indeks 00952);
toimetuse, tel 671 2425
ss@sakuvald.ee
HINNAKIRI
1 kuu 0,90
3 kuud 2,70
6 kuud 5,40
12 kuud 10,80

Trükk:
AS Rebellis

EESTI VABARIIGI 96

Tähistamine Saku vallas

22.veebruaril

KIISA RAHVAMAJAS

KI 19 EV sünnipäeva tähistamine
Õhtut sisustavad
puhkpilliorkester Saku
ja tšellokvartett C- Jam

23.veebruaril

SAKU VALLA MAJAS
KI 17

Pidulik kontsert- aktus
Valla autasude kätteandmine
Pidupäevatorit!

24.veebruaril

KI 12

SAKU MÕISAPARGIS

Austushetked mälestuskivi juures

KI 18.30
VG V Trio kammerkontsert

Arvo Leibur (viulil) Terje Terasmaa (vibrafon)
Heiki Mätlük (kitarr)

XII SAKU SUUSAPÄEV

24.veebruaril 2014

Saku Kolmik 2014 - I etapp

VÖISTLUS TOIMUB VABATEHNIKAS SAKU RABAMETSA TERVERISERADEL

AJAKAVA

Lapsed, kell 10.30 (ühisstartid) distants 0.5km

Noored, kell 11.15 (eraldistandid) distants 2km

Täiskasvanud, kell 12.00 (eraldistandid) distantsid 3,5-7km

NB! Kõikidele osavõtjatele peale võistlust supp, tee ja tasuta saun Saku Spordikeskuses
Lisaks kolm loosiuhinda!

OSAVÖTUTASUD

N, M, M40, N35 - kuni 22.02.2014 kolmik 12€ ja suusapäev 5€

Lapsed, noored, M55, N50 - TASUTA

REGISTREERUMINE

Eelregistreerimine - www.sakusuusaklubi.ee

Kohapeal (24.02.2014) registreerimine 10€, kell 9.30-10.30

LISAINFO

Võistlus toimub iga ilmaga. Lume puudusel toimub jooksuvõistlus.

Jälgi infot kodulehelt ja : www.facebook.com/SakuKolkmik

24.02.2014 SUUSAPÄEV

08.06.2014 JOOKSUPÄEV

28.09.2014 RATTAPÄEV

KORRALDAJA: MTÜ Saku Suusaklubi, saku.suusaklubi@mail.ee, 56356967

Andrus Kivirähk

ULJAS NEITSI

Esiatendus

Kiisa rahvamajas

14. veebruaril kell 19.00

Lavastaja ja kujundus: Tiiu Rõuk

Etendus on tasuta

